

100 PITANJA I ODGOVORA

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

100 PITANJA I ODGOVORA

Svoja pitanja prema HPS-u najjednostavnije možete postaviti putem e-mail adrese hps@hps.hr. Pitanja vezana uz određene djelatnosti, odnosno komisije HPS-a, možete izravno postaviti i putem e-mail adresa dostupnih na stranici Ustroj HPS-a. Pitanja vezana uz planinarsku udruhu, planinarstvo ili planine možete postaviti i pismom ili telefonom (01/48-23-624 i 01/48-24-142) u radno vrijeme Ureda HPS-a. Odgovori na mnoga česta pitanja mogu se pronaći u Statutu HPS-a, temeljnom aktu HPS-a.

U nastavku su odgovori na neka od najčešćih pitanja zainteresiranih građana, planinara i dužnosnika planinarskih udruga udruženih u HPS-u.

Hrvatski planinarski savez

Kozarčeva 22, Zagreb

tel. 01/48-23-624 i 01/48-24-142

e-mail: hps@hps.hr

web: www.hps.hr

PITANJA

USTROJ PLANINARSKJE UDRUGE

1. Kako je ustrojena planinarska udruga u Hrvatskoj? 10
2. U koje saveze i asocijacije je udružen HPS? 10
3. Kako djeluje HPS? 11
4. Što radi Ured HPS-a? 11
5. Gdje i kako mogu najjednostavnije nabaviti planinarske knjige, dnevnike, zemljovide? 13
6. Može li se nekako doći do starih planinarskih knjiga? Mogu li pregledati/
posuditi knjige u knjižnici HPS-a? 13
7. Kako su povezani HGSS i HPS i koja je uloga HGSS-a u HPS-u? Zar HGSS nije
samostalna služba za traganje i spašavanje, kakve veze ona ima s HPS-om? 14

ČASOPIS HRVATSKI PLANINAR

8. Čuo sam za časopis Hrvatski planinar. Što ima u časopisu? Zašto bih se
trebao preplatiti? 15
9. Želim se pretplatiti na »Hrvatski planinar«. Kome da se javim? 15
10. Zanimaju me stariji brojevi Hrvatskog planinara. Gdje ih mogu pronaći i pregledati? . 16
11. U našem društvu/klubu ne zanima nas časopis Hrvatski planinar. Moramo li
primati i plaćati pretplatu na časopis kad ga nismo naručili? 16

ČLANSKE ISKAZNICE I MARKICE

12. Koja boja članskih markica pripada kojoj kategoriji članstva? 17
13. Mora li planinarsko društvo imati iste članske kategorije kao što su HPS-ove
vrste članskih markica (juniori, seniori, umirovljenici)? Možemo li u našem
društvu imati obiteljsku članarinu, posebnu članarinu za nezaposlene, za
predškolsku djecu, za počasne članove ili slično? Čuli smo da neka društva
nezaposlenim članovima umjesto plave lijepe zelenu/crvenu člansku
markicu, je li to u redu? 18
14. Može li planinarska udruga imati neke svoje članske iskaznice ili moramo
koristiti članske iskaznice HPS-a? 18
15. Mogu li se osobno izravno učlaniti u HPS? 19
16. Za što se troši moja članarina koju uplatim planinarskom društvu? 19

17.	U kojim zemljama imamo pravo na popust na cijenu noćenja u planinarskim objektima sa članskom iskaznicom HPS-a?	19
18.	Koja članska prava i pogodnosti stječem učlanjenjem u planinarsku udrugu?	20
19.	Želim biti istodobno član dviju planinarskih udruga, ali mislim da nije pravedno da HPS-u dvaput plaćam člansku markicu. Moram li u obje udruge platiti člansku markicu HPS-a, kad sam učlanjenjem u jednu udrugu već postao članom HPS-a?	20
20.	Zašto HPS nema računalno tiskane članske iskaznice nego se članski podaci još uvijek na iskaznicu upisuju ručno – kemijskom olovkom ili flomasterom?	21
21.	Treba li na člansku markicu ovjeriti administrativnim pečatom planinarske udruge?	22
22.	Kako se utvrđuje identitet nositelja članske iskaznice?	22
23.	Zašto članovi HPS-a sa članskom iskaznicom HPS-a nemaju iste uvjete kao i članovi Planinske zveze Slovenije sa članskom iskaznicom PZS-a? Isplati li mi se više učlaniti u HPS ili PZS?	22
24.	Kada istječe valjanost članske markice? Postoji li neko prijalazno razdoblje za nabavku članskih markica, u kojem vrijedi markica za prethodnu godinu (do kraja siječnja? Veljače? Ili?)	23
25.	Nisam član nijednog planinarskog društva, mogu li se pridružiti nekom izletu?	23
26.	Može li mi netko ograničiti sudjelovanje na organiziranom izletu planinarskog društva?	24

OSIGURANJE ČLANOVA

27.	Što je pokriveno članskim osiguranjem članova HPS-a?	25
28.	Pokriva li člansko osiguranje HPS-a nesretne slučajeve koji se dogode u inozemstvu?	25
29.	Zašto člansko osiguranje HPS-a ne pokriva troškove spašavanja i liječenja?	26
30.	Kako se ostvaruje pravo na osiguranje u slučaju nesreće u planini?	27
31.	Bavim se planinarenjem i sportskim penjanjem, i važno mi je da imam osiguranje za obje aktivnosti. Trebam li zbog toga imati dvije članske iskaznice i markice – planinarsku (zelenu/plavu/crvenu) i penjačku (žutu)?	27

DJELOVANJE PLANINARSKE UDRUGE

32.	Koji je postupak za osnivanje i registraciju planinarske udruge?	28
33.	Na što treba posebno pripaziti pri pisanju statuta planinarske udruge?	29
34.	U kojim okolnostima udruga može biti brisana iz članstva HPS-a? Na što trebamo paziti da nam se to ne dogodi?	30

NARUČIVANJE I DISTRIBUCIJA ČLANSKOG MATERIJALA

35. Novi sam tajnik/blagajnik/administrator u planinarskom društvu. Što trebam znati o naručivanju članskih iskaznica i markica HPS-a? 31
36. Što ako nam na kraju godine ostane neprodanih članskih markica HPS-a? 32
37. Kako mogu provjeriti iznos dugovanja / otvorene stavke za moju planinarsku udrugu? Mogu li dobiti neki kontakt računovodstva HPS-a? 32
38. Što učiniti kada osoba koja se želi učlaniti u planinarsku udrugu nema OIB (npr. strani državljanin) ili ga ne želi dati? Koji broj treba u takvom slučaju upisati na člansku iskaznicu HPS-a? Je li članska iskaznica HPS-a valjana bez upisanog OIB-a? 32
39. Treba li član potpisivati posebno pristupnicu ili izjavu, vezano uz zaštitu osobnih podataka / GDPR? 33
40. Zašto je u adresaru članica HPS-a upisana »netočna« adresa mojeg društva? 33

INFORMIRANJE O PLANINAMA I PLANINARSTVU

41. Kako se pristupa pretincu službene elektroničke pošte koja je dodijeljena mojoj udruzi? 35
42. Od koga se može dobiti korisničko ime i lozinka za službenu adresu elektroničke pošte na domeni hps.hr? 35
43. Smatram da nam ne treba službena adresa elektroničke pošte na domeni HPS-a / Već imamo svoj pretinac elektroničke pošte i ne zanima nas pošta na HPS-ovoj domeni. Zašto da koristimo službenu adresu koju ne trebamo? 36
44. Zašto na webu HPS-a nema informacije o ____? 36
45. Na webu HPS-a našao sam pogrešan podatak. Kome da javim ispravak? 37
46. Mogu li negdje pronaći i preuzeti GPX trag nekog određenog planinarskog puta? 37
47. Postoji li neka karta na kojoj se mogu vidjeti svi planinarske putovi i objekti u Hrvatskoj? 38
48. Postoji li neka aplikacija za mobitele o hrvatskim planinama i planinarstvu? 38
49. Zašto nitko ne reagira na pitanje koje sam postavio na Planinarskom forumu? 39

ŠKOLOVANJE

50. Procedura za registraciju i verifikaciju planinarske škole? Tko može organizirati planinarsku školu? 40

PLANINARSKI OBJEKTI

51. Tko se brine o planinarskim objektima? Zašto su naši planinarski domovi u lošem stanju i pružaju nisku razinu usluga? 41
52. Tko je vlasnik planinarskih objekata u Hrvatskoj? 43
53. Što ako objekt ne može ispuniti minimalno-tehničke uvjete za pružanje ugostiteljskih usluga? 44
54. Što je potrebno da dobijemo »plavu ploču« za naš planinarski objekt? 44
55. Imam primjedbu na ponašanje domaćina u planinarskom domu. Kome se mogu požaliti? 45
56. Može li nam osoblje planinarskog doma zabraniti da za stolom (u objektu/ na terasi) jedemo svoju donesenu hranu? Zašto HPS takvom domu ne skine »plavu ploču«? 45
57. Zašto HPS ne obnovi dom na Snježniku? 46
58. Zašto HPS ne preuredi napušteni vojni objekt na Panosu na Velebitu u planinarski dom? 47
59. Zašto planinarska kuća na Alanu na Velebitu nema sanitarni čvor? 48
60. Zašto se ne može preko interneta rezervirati smještaj u bilo kojem planinarskom domu ili kući u Hrvatskoj? 49

PLANINARSKI PUTOVI

61. Planinarski put je zarastao ili loše obilježen. Kome se mogu požaliti? 50
62. Znam za jedan lijepi put koji bi trebalo markirati. Ako uzmem boje i kistove i izmarkiram ga, tko mi što može? 50

HRVATSKA PLANINARSKA OBILAZNICA

63. Nema žiga na vrhu. Kome se mogu požaliti? 51
64. Mogu li donijeti dnevnik HPO u sjedište HPS-a i odmah dobiti značku? To mi se čini sigurnije i brže nego da dnevnik šaljem poštom.. 51
65. Kako se koristi elektronički dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice? 51
66. Koja je procedura kada se ispune uvjeti za dobivanje značke putem Digitalnog dnevnika Hrvatske planinarske obilaznice? 52

VODIČKA DJELATNOST

67. Zašto je završena opća planinarska škola obavezan uvjet za upis u tečaj za vodiče? Imam mnogo planinarskog iskustva i smatram da mi opća planinarska škola uopće ne treba. 54
68. Je li stanica planinarskih vodiča dužna skrbiti o svim vodičima na području svojega djelovanja ili samo o svojim članovima? 55
69. Gdje mogu nabaviti plavu vodičku majicu? 55
70. Hoće li netko sankcionirati vodiča koji vodi izlete po terenima više kategorije od one za koju je osposobljen i licenciran? 55
71. Koji su uvjeti za produženje vodičke licence? Kome trebam poslati vodičku iskaznicu za produženje vodičke licence? 56

ZAKONSKA REGULATIVA

72. Koji zakoni uređuju planinarske djelatnosti u Hrvatskoj? Na koje zakone trebamo najviše obratiti pozornost? 58
73. Što je najvažnije znati o Zakonu o udrugama? 58
74. Što je najvažnije znati o Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija? 59
75. Što je najvažnije znati o Zakon o sportu? 59
76. Što je najvažnije znati o Zakonu o sportskoj inspekciji? 60
77. U Zakonu o sportu piše da određene stručne poslove u sportu mogu provoditi stručne osobe osposobljene najmanje na razini trenera prvostupnika. Kako to trebaju biti osposobljene osobe da bi mogle obavljati stručne poslove u planinarstvu? Postoje li treneri planinarstva i što bi oni trebali raditi? Trebamo li se bojati sportske inspekcije ako u planinarskom društvu organiziramo planinarsku školu? 60
78. Što je najvažnije znati o Zakon o pružanju usluga u turizmu? Pod kojim uvjetima udruga smije organizirati putovanja koja sadrže turističke ili ugostiteljske usluge? 61
79. Je li vođenje planinara na planinarski izlet turistička usluga? Želim se profesionalno baviti turističkim vođenjem po planinama, mogu li to raditi s vodičkom iskaznicom HPS-a? Koga i kamo može voditi planinarski vodič HPS-a? 62
80. Smije li turistička agencija organizirati planinarski izlet i mora li za takav izlet angažirati planinarskog vodiča? 63

81.	Odnosi li se Zakon o upravljanju državnom imovinom na planinarske objekte?	63
82.	Što je najvažnije znati o Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti?	64
83.	Što je najvažnije znati o Zakonu o volonterstvu?	64
84.	Što je najvažnije znati o Zakonu o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja?	65
85.	Što je najvažnije znati o Zakonu o zaštiti prirode?	65
86.	Smije li se kampirati pokraj planinarskog objekta ili negdje drugdje u planini?	65
87.	Zašto Hrvatska nema Zakon o planinarstvu ili Zakon o planinarskim putovima?	66
88.	Zašto HPS ne utječe na ministarstva da se propisi koji su nepovoljni za planinare promijene?	66

RAZNO

89.	Želio bih se početi baviti planinarenjem. Gdje i kako je najbolje započeti? Kome da se javim?	68
90.	Je li planinarstvo sport?	68
91.	Je li planinarstvo oblik turizma?	69
92.	Što je to visokogorstvo / visokogorsko planinarenje?	69
93.	Je li kretanje po zahtjevnom putu planinarenje ili penjanje? Gdje je granica planinarenja i penjanja?	71
94.	Koja je razlika između penjača i alpinista? Zar to nije jedno te isto?	71
95.	Postoji li neka tablica za ocjenjivanje težine izleta ili uspona?	72
96.	Koja je razlika između osiguranog puta i ferate? Je li to isto? Je li Žoharov put na Okiću ferata?	73
97.	Zašto planinari nemaju besplatan ulaz u nacionalne parkove?	74
98.	Imam neke prijedloge za rad određene komisije HPS-a. Kako se mogu uključiti u rad komisije?	75
99.	Zašto HPS ne obilježava Međunarodni dan planinara 7. ožujka?	75
100.	Pročitao sam sve ali nisam našao odgovore na sva svoja pitanja. Kome se mogu obratiti?	77

USTROJ PLANINARSKÉ UDRUGE

1.

Kako je ustrojena planinarska udruga u Hrvatskoj?

Planinarska organizacija u Hrvatskoj zasniva se na planinarskim društvima i klubovima koja kao svoje članove okupljaju zainteresirane građane koji se bave planinarenjem. Planinarska društva i klubovi su sportske udruge. Osim osnovnih planinarskih udruga, planinarsku organizaciju čine i županijski i gradski savezi, Hrvatska gorska služba spašavanja te njezine stanice i stanice planinarskih vodiča, ostale pridružene članice te krovni nacionalni savez (Hrvatski planinarski savez). Osnovne planinarske udruge mogu se udruživati u županijske ili gradske planinarske saveze, a obavezno moraju biti članice HPS-a. Također, članice HPS-a moraju biti svi županijski i gradski planinarski savezi, HGSS i njegove stanice te stanice planinarskih vodiča. Najviše tijelo Saveza je Skupština koju sačinjavaju predstavnici svih punopravnih članica HPS-a. Operativni rad Saveza vodi Izvršni odbor HPS-a, koji ima 11 članova. Rad tijela i poslovanje Saveza nadzire Nadzorni odbor, sačinjen od 5 članova. U slučaju povreda planinarske etike, postupak provodi Sud časti, kojega sačinjavaju 3 člana. Ustroj HPS-a detaljnije je predstavljen na web stranici [Ustroj HPS-a](#).

2.

U koje saveze i asocijacije je udružen HPS?

HPS je punopravni član Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO), Svjetske asocijacije planinarskih organizacija (UIAA), Svjetske federacije za sportsko penjanje (IFSC), Europskog planinarskog saveza (EUMA), Europskog pješačkog saveza (ERA) i Balkanske planinarske unije (BMU). Predstavnici HPS-a aktivno sudjeluju u radu svih navedenih međunarodnih asocijacija.

3.

Kako djeluje HPS?

Hrvatski planinarski savez donosi odluke kao i svaka druga udruga, posredstvom svojih nadležnih tijela i dužnosnika. Tijela Saveza su Skupština, Izvršni i Nadzorni odbor te Sud časti. Za izvršavanje zadaća koje utvrđuje Skupština HPS-a i donošenje operativnih odluka nadležan je Izvršni odbor, Nadzorni odbor nadležan je za nadzor rada ostalih tijela i dužnosnika, a Sud časti za odlučivanje u slučajevima povrede kodeksa planinarske etike. Osim tih tijela, za izvršenje zadaća u specijalističkim djelatnostima postoje stručne komisije, a po potrebi se osnivaju i radne skupine za izvršenje određene zadaće. Uz ta tijela i komisije, u HPS-u djeluju još i Urednički odbor časopisa »Hrvatski planinar«, Vodička služba HPS-a te Hrvatska gorska služba spašavanja sa svojim stanicama. Administrativne, stručne, tehničke i pomoćne poslove obavlja Ured HPS-a sa tri profesionalna djelatnika.

4.

Što radi Ured HPS-a?

Ured HPS-a obavlja stručne, tehničke, administrativne i druge poslove Saveza. Glavne zadaće Ureda HPS-a su:

- pružanje svih vrsta informacija o planinarstvu i planinarenju pravnim i fizičkim osobama iz Hrvatske i inozemstva, putem telefona, elektroničke pošte, web stranica, društvenih mreža, pisama, javnih medija i drugih komunikacijskih kanala te na organiziranim skupovima;
- izdavanje članskih iskaznica i markica HPS-a osnovnim planinarskim udrugama članicama HPS-a prema njihovim potrebama;
- prodaja planinarske literature, zemljovida i drugih edicija na temelju narudžbi zaprimljenih putem telefona, elektroničke pošte i web-trgovine HPS-a;
- urudžbiranje i obrada zaprimljene pošte i otpremanje odlazne pošte;
- suradnja sa stručnim službama Hrvatskog olimpijskog odbora u realizaciji redovnih, razvojnih i drugih programa HOO-a sukladno programu rada i financijskom planu HOO-a;
- ostvarenje raznovrsnih poslova u cilju razvoja planinarstva s nadležnim ministarstvima, ustanovama, udrugama i drugim pravnim subjektima;
- priprema i provođenje plaćanja sukladno Programu rada, Financijskom planu Saveza i odlukama tijela HPS-a;
- priprema analiza, izvješća, zapisnika, projekata i drugih pisanih materijala za rad tijela HPS-a;

- provedba odluka tijela HPS-a te izvršavanje drugih zadaća po nalogu predsjednika HPS-a i predsjednika Izvršnog odbora HPS-a;
- organizacijska, administrativna i tehnička potpora stručnim komisijama HPS-a u njihovom radu;
- organizacijska i savjetodavna potpora planinarskim udrugama članicama HPS-a u rješavanju pitanja od njihova interesa, a napose u upravljanju planinarskim objektima;
- provedba natječaja za sufinanciranje obnove, održavanja i izgradnje planinarskih objekata u suradnji s Komisijom za planinarske objekte HPS-a;
- priprema i izdavanje diploma i uvjerenja za završene škole i tečaje u suradnji s nadležnim komisijama;
- priprema i obrađivanje putnih naloga za službena putovanja;
- organiziranje tematskih sastanaka i primanje stranaka u Domu HPS-a;
- narudžba uredskog materijala, literature, namirnica i drugih potrepština;
- izdavanje predračuna, računa, odobrenja, potvrda i drugih vrsta dokumenata za pravne i fizičke osobe;
- obrada programskih zahtjeva komisija;
- obrada financijske dokumentacije za potrebe računovodstva;
- vođenje popisa pretplatnika Hrvatskog planinara i pripremanje časopisa za distribuciju putem pošte;
- vođenje knjižnice;
- vođenje skladišta;
- vođenje popisa udruga članica HPS-a;
- prikupljanje i ažuriranje podataka računalnih baza podataka i evidencija o udrugama članicama HPS-a;
- vođenje evidencije o planiranim i realiziranim akcijama komisija Saveza, o radu hrvatske sportsko-penjačke reprezentacije, o korisnicima razvojnih programa HOO-a i drugih baza podataka i evidencija u suradnji s nadležnim komisijama;
- fizičko i računalno razvrstavanje i arhiviranje pisane i elektroničke dokumentacije;
- briga o vozilima HPS-a;
- upravljanje objektima u vlasništvu HPS-a;
- čišćenje i uređivanje Doma HPS-a i njegovog okoliša;
- obavljanje i drugih poslova za potrebe Saveza.

U Uredu HPS-a radi troje profesionalnih djelatnika. Sredstva za plaće i rad djelatnika osiguravaju se financijskim planom u skladu s programom rada Saveza i namjenskim sredstvima Hrvatskog olimpijskog odbora za redovne programe nacionalnih športskih saveza. Radom Ureda HPS-a rukovodi glavni tajnik Saveza.

5.

Gdje i kako mogu najjednostavnije nabaviti planinarske knjige, dnevnike, zemljovide?

HPS svojim članovima omogućuje nabavku planinarskih knjiga, zemljovida, dnevnika planinarskih obilaznica i drugih planinarskih izdanja. Pregled dostupnih izdanja – njih više od 180 – dostupan je u katalogu izdanja HPS-a (<https://info.hps.hr/katalog-planinarskih-izdanja.pdf>) i u web-trgovini HPS-a (<https://www.hps.hr/trgovina/>).

Izdanja se mogu naručiti telefonskim pozivom, elektroničkom poštom, pisanom poštom ili putem web-trgovine HPS-a.

Naručena izdanja šalju se poštom, plaćaju po predračunu ili pouzećem, uz dodatak troška poštarine. Hrvatska pošta prilikom obrade poštanske uputnice naplaćuje troškove slanja iste u visini od 5% iznosa (minimalno 8, 9 kuna), te dodatno 5 kuna za dostavu paketa. Molimo da prilikom naručivanja uzmete u obzir i poštanske troškove.

6.

Može li se nekako doći do starih planinarskih knjiga? Mogu li pregledati/posuditi knjige u knjižnici HPS-a?

Svima koji istražuju povijest planinarstva ili ih zanima neka planinarska knjiga, na raspolaganju stoji Knjižnica HPS-a. Knjižnica HPS je najveća planinarska knjižnica u Hrvatskoj. U njoj se čuvaju raznovrsne vrijedne planinarske knjige – monografije, vodiči, dnevnic, beletristika, zbirke pjesama i druga pisana građa od 18. stoljeća do danas. Osim domaćih knjiga na hrvatskom jeziku, knjižnica HPS-a sadrži i inozemnu planinarsku literaturu, najviše na engleskom, njemačkom, francuskom, talijanskom i slovenskom jeziku, prikupljanu u suradnji s inozemnim planinarskim savezima i izdavačima.

Planinarske knjige iz knjižnice HPS-a upisane su u digitalni katalog koji omogućuje jednostavno pretraživanje i pruža informacije o svim knjigama dostupnim u knjižnici HPS-a. Knjižnica je kategorizirana u više tematskih skupina (beletristika, monografije, vodiči,

priručnici i udžbenici, speleologija, orijentacija, zaštita prirode, raritetne knjige i drugo). U knjižnici se također nalaze časopis Hrvatski planinar i drugi planinarski časopisi koji nisu posebno katalogizirani.

Zainteresirani korisnici mogu putem javno dostupnog besplatnog kataloga <https://www.hps.hr/knjiznica/> i pretraživača <http://info.hps.hr/knjiznica/> pronaći knjigu koja ih zanima te ju zatražiti na listanje i čitanje u Domu HPS-a. Uz najavu, sve knjige su dostupne za studentski rad u Domu HPS-a u Kozarčevoj 22 u Zagrebu tijekom radnog vremena.

7.

Kako su povezani HGSS i HPS i koja je uloga HGSS-a u HPS-u? Zar HGSS nije samostalna služba za traganje i spašavanje, kakve veze ona ima s HPS-om?

Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS) formirana je i razvila se u okviru Hrvatskog planinarskog saveza kao specijalizirana humanitarna služba za spašavanje u planinama i na svim nepristupačnim terenima gdje se mogu primijeniti specifične spašavačke, planinarske i penjačke vještine. Služba je više od 50 godina djelovala kao komisija HPS-a, a početkom 21. stoljeća stekla je pravnu osobnost i preuzela nove zadaće kao jedna od najvažnijih nacionalnih službi u sustavu zaštite i spašavanja u Republici Hrvatskoj. I nakon stjecanja pravne osobnosti, HGSS je ostao čvrsto povezana s HPS-om kao temeljnom organizacijom iz koje je potekao, tim više što obje organizacije među temeljnim ciljevima imaju skrb o sigurnosti posjetitelja planina. U sastav HGSS-a na poziv i preporuku članova ulaze najspremniji planinari, alpinisti i speleolozi HPS-a, a HGSS i sve stanice HGSS-a obavezno su i članice HPS-a. Veza HPS-a i HGSS-a ima sinergijski učinak. Obje organizacije ponosne su na zajednička ostvarenja i postignutu visoku razinu sigurnosti u hrvatskim planinama.

ČASOPIS HRVATSKI PLANINAR

8.

Čuo sam za časopis Hrvatski planinar. Što ima u časopisu? Zašto bih se trebao preplatiti?

Časopis »Hrvatski planinar« izlazi od 1898. godine i jedan je od najstarijih hrvatskih časopisa. Objavljuje književne priloge, putopise, opise zanimljivih planinarskih odredišta u Hrvatskoj i inozemstvu, obavijesti o planinarskom radu i događanjima te stručne članke, posebno s područja speleologije, ekspedicija i sigurnosti u planinama. Kako je časopis službeno glasilo HPS-a, u njemu se mogu naći sve osnovne informacije o radu Hrvatskog planinarskog saveza i udruga članica HPS-a.

Časopis »Hrvatski planinar« izlazi u 11 brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Svaki broj ima ukupno 52 stranice formata B5 (17 × 24 cm). Časopis se tiska u boji i bogato je ilustriran atraktivnim snimkama ponajboljih planinarskih fotografa.

9.

Želim se preplatiti na »Hrvatski planinar«. Kome da se javim?

Informacije o pretplati mogu se naći na web stranici Pretplata na Hrvatski planinar, a mogu se dobiti i izravno od Ureda HPS-a. Želite li se preplatiti na časopis, za početak je dovoljno da se telefonom, mailom ili preko narudžbenice na webu javite Uredu HPS-a s osnovnim podacima (ime i prezime, adresa, za pravne osobe potreban je i OIB).

10.

Zanimaju me stariji brojevi Hrvatskog planinara. Gdje ih mogu pronaći i pregledati?

Na webu HPS-a dostupna je bibliografska tražilica koji omogućuje pretraživanje sadržaja svih dosad tiskanih brojeva časopisa Hrvatski planinar po više kriterija. HPS je također digitalizirao sve brojeva Hrvatskog planinara od 1898. do danas. Svi brojevi mogu se potpuno besplatno pregledati i preuzeti na webu HPS-a.

11.

U našem društvu/klubu ne zanima nas časopis Hrvatski planinar. Moramo li primati i plaćati pretplatu na časopis kad ga nismo naručili?

Sukladno Statutu HPS-a časopis Hrvatski planinar je službeno glasilo HPS-a. U časopisu se, uz ostalo, objavljuju službena izvješća i zapisnici iz rada Saveza, a također i brojne novosti o planinama i planinarstvu koje su značajne za sve udruge članice HPS-a. Budući da sve udruge trebaju biti upoznate s tim odlukama, zapisnicima i informacijama, primanje časopisa obavezno je za sve udruge članice HPS-a, a za sve informacije upućene putem časopisa smatra se da su dostavljene udrugama članicama HPS-a.

Odluka o obaveznoj pretplati svake planinarske udruge na barem primjerak *Hrvatskog planinara* kao službenog glasila HPS-a na snazi je od 50-ih godina 20. stoljeća (sukladno odlukama Plenuma PSH-a iz 1956. i Skupštine PSH-a iz 1959.), a potvrdio ju je svojom odlukom Glavni odbor HPS-a 25. 2. 2012.

ČLANSKE ISKAZNICE I MARKICE

12.

Koja boja članskih markica pripada kojoj kategoriji članstva?

Članska markica sastoji se od znaka HPS-a i naznake kalendarske godine za koju vrijedi. Članske markice tiskaju se u formi samoljepljivih naljepnica sa zaštitnim elementom. Članske markice razlikuju se prema boji, odnosno kategoriji članstva. Kategorije članstva su:

- djeca i mladi do završetka redovnog školovanja – zelene članske markice,
- umirovljenici – crvene članske markice,
- ostali članovi – tzv. seniori – plave članske markice,
- sportski penjači – žute članske markice.

Cijene članskih markica HPS-a iznose:

- članska markica za mladež (zelena): 20,00 kuna,
- članska markica za umirovljenike (crvena): 20,00 kuna,
- članska markica za seniore (plava): 35,00 kuna,
- članska markica za sportsko penjanje (žuta): 70,00 kuna

Članska iskaznica ne vrijedi bez nalijepljene članske markice za tekuću godinu.

Pravila vezana uz članski materijal uređena su Pravilnikom o članskoj iskaznici i markici HPS-a, koji je dostupan na webu HPS-a.

13.

Mora li planinarsko društvo imati iste članske kategorije kao što su HPS-ove vrste članskih markica (juniori, seniori, umirovljenici)? Možemo li u našem društvu imati obiteljsku članarinu, posebnu članarinu za nezaposlene, za predškolsku djecu, za počasne članove ili slično? Čuli smo da neka društva nezaposlenim članovima umjesto plave lijepe zelenu/crvenu člansku markicu, je li to u redu?

Nema zapreke da određenim kategorijama ili grupacijama svojega članstva planinarska udruga daje neke pogodnosti ili popuste na cijenu članarine, ali pritom mora voditi računa da svaki član mora na članskoj iskaznici imati člansku markicu odgovarajuće boje, prema službenim HPS-ovim kategorijama članstva. Dakle, udruga može formirati i određene posebne vrste članarine (npr. obiteljske, dječje, počasne ili sl.), ali nije dopušteno članu iz kategorije »seniori« (osobi između završetka školovanja i umirovljenja) nalijepiti zelenu ili crvenu člansku markicu, umirovljeniku zelenu ili plavu, ili djetetu crvenu ili plavu markicu. Žute članske markice za sportsko penjanje jednako vrijede za sve uzraste penjača, bez obzira na dob.

14.

Može li planinarska udruga imati neke svoje članske iskaznice ili moramo koristiti članske iskaznice HPS-a?

Članstvo u planinarskoj udruzi dokazuje se članskom iskaznicom HPS-a s članskom markicom za tekuću godinu. S prednje strane iskaznice nalaze se znakovi HPS-a i UIAA, prostor za upisivanje imena i prezimena člana, osobnog identifikacijskog broja (OIB) te naziva osnovne planinarske udruge. Na poleđini iskaznice nalazi se prostor za za uljepljivanje odgovarajuće markice.

Osnovna planinarska udruga ne može koristiti svoje članske iskaznice nego isključivo članske iskaznice HPS-a.

Cijena članske iskaznice HPS-a je 4,80 kn + PDV 25% = 6,00 kn.

15.

Mogu li se osobno izravno učlaniti u HPS?

Fizičke osobe učlanjuju se u HPS posredstvom osnovnih planinarskih udruga (društava i klubova) i ne mogu izravno od HPS-a naručivati članske iskaznice i markice.

16.

Za što se troši moja članarina koju uplatim planinarskom društvu?

Članarina u planinarskoj udruzi se sastoji od osnovne cijene koja je prihod HPS-a i dijela cijene koju određuje i za svoju djelatnost koristi osnovna planinarska udruuga.

Sredstva koja udruuga uplaćuje HPS-u koriste se namjenski za ostvarivanje akcija namijenjenih članstvu HPS-a, sufinanciranje obnove planinarskih objekta, rad stručnih komisija HPS-a te za plaćanje generalne police osiguranja u slučaju nesreće u planini za svakog člana koji na članskoj iskaznici HPS-a ima člansku markicu za tekuću godinu (za smrt uslijed nesreće 20.000 kn; trajni invaliditet uslijed nesreće do 40.000 kn). Prikupljena sredstva se u cijelosti vraćaju članstvu jer se koriste isključivo namjenski, sukladno financijskom planu i programu rada Saveza koji donosi Skupština HPS-a.

Preostali dio iznosa članarine koji ostaje osnovnoj planinarskoj udruzi, ona koristi za pokrivanje svojih troškova i provođenje svojih aktivnosti sukladno svojem financijskom planu i programu rada.

17.

U kojim zemljama imamo pravo na popust na cijenu noćenja u planinarskim objektima sa članskom iskaznicom HPS-a?

Članovi HPS-a imaju pravo na popust od 50% na cijenu noćenja u svim planinarskim objektima u Hrvatskoj. Temelj za to je [Pravilnik o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima u HPS-u.](#)

Temeljem sporazuma o reciprocitetu između HPS-a i PZS-a članovi HPS-a imaju pravo na popust od 30% na cijenu noćenja u planinarskim objektima u Sloveniji, isto kao i članovi PZS-a. U drugim alpskim zemljama (Austriji, Švicarskoj, Italiji, Njemačkoj i sl.) članovi HPS-a u pravilu nemaju pogodnosti na cijenu noćenja.

Domaćini nekih planinarskih kuća u Bosni i Hercegovini te u drugim zemljama na prostoru jugoistočne Europe članovima HPS-a omogućuju popust na cijenu noćenja u tim objektima.

18.

Koja članska prava i pogodnosti stječem učlanjenjem u planinarsku udrugu?

Član planinarske udruge ima pravo:

- sudjelovati u radu planinarske udruge,
- koristiti popust od 50% na cijenu noćenja u planinarskim domovima, kućama i skloništima u Hrvatskoj,
- temeljem Ugovora o reciprocitetu između HPS-a i Planinske zveze Slovenije koristiti popust na cijenu noćenja u planinarskim domovima, kućama i skloništima u Sloveniji kao i članovi PZS-a,
- koristiti popuste i povlastice utvrđene sporazumima inozemnih planinarskih saveza s HPS-om,
- koristiti popust u cijenama ulaznica u hrvatskim nacionalnim parkovima i parkovima prirode (Risnjak, Sjeverni Velebit, Paklenica, Biokovo),
- koristiti popuste u nekim trgovinama planinarske opreme,
- koristiti člansko osiguranje u slučaju nesreće pri planinarenju odnosno slobodnom penjanju,
- pohađati škole i tečaje organizirane po programima HPS-a,
- posredstvom skupštine u svojoj planinarskoj udruzi odlučivati o izboru tijela i dužnosnika svoje matične osnovne planinarske udruge te koristiti njezine članske povlastice,
- ostvarivati druge članske povlastice.

19.

Želim biti istodobno član dviju planinarskih udruga, ali mislim da nije pravedno da HPS-u dvaput plaćam člansku markicu. Moram li u obje udruge platiti člansku markicu HPS-a, kad sam učlanjenjem u jednu udrugu već postao članom HPS-a?

Prema članku 14. Pravilnika o članskoj iskaznici i članskim markicama HPS-a, zainteresirana fizička osoba koja želi istodobno biti član više osnovnih planinarskih udruga, članarinu u punom iznosu plaća u svakoj pojedinoj udruzi u kojoj želi biti član, a svaka udruga dužna je naljepiti člansku markicu odgovarajuće vrste na člansku iskaznicu HPS-a kojom se dokazuje članstvo u toj udruzi.

Članska iskaznica bez nalijepljene članske markice HPS-a za tekuću godinu nije valjana. Također, nije valjana članska iskaznica na kojoj je nalijepljena članska markica neodgovarajuće boje. Kategorije članstva i boje koje se na njih odnose ispisane su na poledini članske iskaznice HPS-a.

20.

Zašto HPS nema računalno tiskane članske iskaznice nego se članski podaci još uvijek na iskaznicu upisuju ručno – kemijskom olovkom ili flomasterom?

Format, izgled i sadržaj članske iskaznice HPS-a i utvrđen je odlukom Izvršnog odbora HPS-a donesenom 16. rujna 2019. Članske iskaznice HPS-a izrađuju se u formi stanardizirane ID plastične kartice s poljima za upisivanje osnovnih članskih podataka (ime, prezime, OIB, naziv i sjedište udruge). Takve iskaznice su praktičnije za nošenje zajedno s drugim iskaznicama takvog formata, a ujedno je količina podataka koji se upisuju na članske iskaznice smanjena na najvažnije odnosno nužne podatke.

Podaci se na iskaznicu upisuju kemijskom olovkom ili tankim vodootpornim flomasterom. Skrećemo pozornost da nakon upisivanja podataka treba kratko (10-15 sekundi) pričekati da se trag olovke ili flomastera posuši.

U pripremi novog formata, izgleda i sadržaja članskih iskaznica 2019. razmatrana je opcija da se članski podaci vode putem centralne evidencije članstva, da se podaci na članskoj iskaznici ispisuju računalno i iskaznice šalju poštom na adresu svakog korisnika, no utvrđeno je da bi takav model tražio znatno poskupljenje članske iskaznice i članske markice (za najmanje 15 kuna po osobi) te posebnu edukaciju i podršku osobama koje obavljaju administrativne poslove sa članstvom u planinarskim udrugama. Programiranje baze podataka ne predstavlja nepremostivu poteškoću, no treba imati u vidu da velik broj udruga nema svoje vlastite prostorije niti računalo s priključkom na internet, što je nužan preduvjet da bi se podaci mogli izravno unositi u računalo pri uplati članarine. Opravdano je postaviti pitanje dobiva li se računalnim individualiziranim tiskom podataka na člansku iskaznicu neko značajno poboljšanje koje bi opravdalo sav trošak (procijenjen na ukupno 450.000 kuna godišnje za računalne usluge, individualizirano tiskanje i distribuciju). Ne treba zaboraviti da bi se promjenom izgubila glavna vrлина »klasičnog« modela – da član iskaznicu dobije odmah u trenutku uplate članarine, bez posrednika, slanja poštom i čekanja.

Izvršni odbor HPS-a pokrenuo je međutim inicijativu da se izradi aplikacija za evidentiranje članstva te da se ona ponudi udrugama za obradu članskih podataka. S tako uhodanim i funkcionalnim informatičkim sustavom otvorit će se mogućnosti za druge vrste rješenja oko izrade i distribucije članskih iskaznica.

21.

Treba li na člansku markicu ovjeriti administrativnim pečatom planinarske udruge?

Na člansku iskaznicu i člansku markicu ne treba otiskivati pečat planinarske udruge. U slučaju sumnje je li neka osoba član određene planinarske udruge, to se utvrđuje uvidom u popis članova, koji je udruga dužna voditi sukladno Zakonu o udrugama.

22.

Kako se utvrđuje identitet nositelja članske iskaznice?

Članska iskaznica HPS-a služi za dokazivanje članstva u planinarskoj udruzi a ne za dokazivanje osobnog identiteta. Identitet se utvrđuje predloženjem osobne iskaznice ili putovnice. Drugim riječima, u svim situacijama gdje se planinar treba identificirati i predstaviti kao član planinarske udruge, treba predložiti i osobnu i člansku iskaznicu.

23.

Zašto članovi HPS-a sa članskom iskaznicom HPS-a nemaju iste uvjete kao i članovi Planinske zveze Slovenije sa članskom iskaznicom PZS-a? Isplati li mi se više učlaniti u HPS ili PZS?

Planinarski savezi za svoje članove ugovaraju i omogućuju im razne pogodnosti zavisno o njihovim interesima i potrebama. Razumljivo, ugovaranje članskih pogodnosti ovisi o mnogo faktora, a jedan od njih je i brojnost članstva, pa savezi s brojnim članstvom obično mogu lakše ugovoriti bolje pogodnosti za svoje članove.

Članarine između raznih saveza razlikuju po onome što obuhvaćaju, ali i po cijeni. Zbog članskih pogodnosti, a zavisno o njihovim potrebama i afinitetima, dio planinara iz Hrvatske učlanjuje u slovenska planinarska društva odnosno PZS. Pritom treba imati

u vidu da se iz istih razloga dio planinara iz Slovenije učlanjuje u austrijski ÖAV, a dio austrijskih planinara u njemački DAV. Na isti način neki planinari iz Hrvatskoj susjednih zemalja (Slovenija, BiH, Crna Gora, Srbija) učlanjuju se u planinarske udruge članice HPS-a. HPS nastoji članarinom ponuditi optimum cijene i članskih pogodnosti. U formiranju čim povoljnije cijene članarine osnovna premisa je otvorenost naše udruge za sve koji vole planine i planinarenje.

24.

Kada istječe valjanost članske markice? Postoji li neko prijalazno razdoblje za nabavku članskih markica, u kojem vrijedi markica za prethodnu godinu (do kraja siječnja? Veljače? Ili?)

Članska markica vrijedi za tekuću godinu koja je otisnuta na markici. Valjanost članske markice prestaje 31. prosinca, nezavisno o tome kada je kupljena.

Članske markice za iduću godinu dostupne su svim osnovnim planinarskim udrugama u Uredu HPS-a od sredine studenoga prethodne godine, upravo kako bi se pravovremeno mogle distribuirati u osnovnim planinarskim udrugama, odnosno da bi ih članovi mogli nabaviti već u prosincu prethodne godine i koristiti sva članska prava i pogodnosti od prvoga dana nove godine. Imajući u vidu činjenicu da je to u interesu njihovog članstva, apeliramo na osnovne planinarske udruge da s prodajom članskih markica započnu čim ranije, u zadnjim mjesecima prethodne godine.

25.

Nisam član nijednog planinarskog društva, mogu li se pridružiti nekom izletu?

Prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu planinarska udruga može organizirati izlete samo za svoje članove, u okviru svoje osnovne djelatnosti (planinarstvo), i bez svrhe stjecanja dobiti. Tko želi sudjelovati na organiziranim društvenim izletima treba se najprije učlaniti u planinarsku udrugu. Pritom treba imati u vidu da osoba učlanjenjem u planinarsku udrugu ne iskazuje se samo pripadnost udruzi nego ostvaruje i čitav niz članskih pogodnosti, od članskog osiguranja do raznovrsnih članskih popusta.

26.

Može li mi netko ograničiti sudjelovanje na organiziranom izletu planinarskog društva?

Planinarska udruga otvorena je za sve zainteresirane građane koji se žele na organiziran način baviti planinarenjem i planinarskim djelatnostima u skladu s njihovim interesima i mogućnostima.

Razumljivo je da za sudjelovanje na izletima svaki sudionik treba imati odgovarajuću spremnost koja mu omogućuje savladavanje očekivanih teškoća na putu. Zbog toga vodič skupine može ograničiti sudjelovanje u slučaju procjene da sudionik nije dostatno opremljen ili ocijeni da nije spreman za savladavanje očekivanih teškoća na putu.

OSIGURANJE ČLANOVA

27. Što je pokriveno članskim osiguranjem članova HPS-a?

Članovi osnovnih planinarskih udruga udruženih u HPS osigurani su posredstvom HPS-a od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) pri planinarenju i slobodnom penjanju u Hrvatskoj ili inozemstvu za slučajeve invaliditeta (do 40.000 kn, zavisno o utvrđenom stupnju invaliditeta) i smrti (20.000 kn).

Hrvatski planinarski savez sklopio je za svoje članove police kolektivnog osiguranja s Croatia osiguranjem i to za nesretne slučajeve:

- pri planinarenju – primjenjuje se na članove sa članskom markicom HPS-a za mladež (zelena), seniore (plava) ili umirovljenike (crvena), polica br. 217700005914;
- pri slobodnom penjanju – primjenjuje se na članove sa članskom markicom HPS-a za sportske penjače (žuta), polica br. 217700005915.

Sve informacije o osiguranju članova HPS-a dostupne su na webu HPS-a, na adresi <https://www.hps.hr/info/osiguranje-clanova/>

28. Pokriva li člansko osiguranje HPS-a nesretne slučajeve koji se dogode u inozemstvu?

Da. Osiguranjem su obuhvaćeni osigurani rizici i osigurani slučajevi nastali na području cijelog svijeta, nezavisno o mjestu nastanka nesretnog događaja.

Zašto člansko osiguranje HPS-a ne pokriva troškove spašavanja i liječenja?

Mnogi ljudi skloni su vrlo površno čitati, prihvaćati ili drugima tumačiti uvjete osiguranja, a detaljnije ih čitaju kada se poslije nesretnog događaja pokaže da takav događaj nije u pokriću ugovorene police osiguranja. Upravo zato, HPS je na webu HPS-a, na adresi <https://www.hps.hr/info/osiguranje-clanova/> jasno objavio sve kolektivne police, uvjete i informacije o osiguranju članova HPS-a.

Imajući u vidu želje dijela članova HPS-a za čim boljim uvjetima osiguranja, HPS je prije nekoliko godina napravio detaljnu analizu mogućih modela osiguranja za sve vrste nesretnih slučajeva koji se mogu dogoditi na planinarskim putovanjima. Tom analizom utvrđeno je da bi člansko osiguranje koje bi pokrivalo spašavanje i liječenje svuda u svijetu stajalo oko 400 kuna po osobi, odnosno da bi za toliko morala poskupjeti godišnja članarina u svim planinarskim udrugama. Takav iznos bio bi i dalje veći nego iznos članarine u nekim inozemnim savezima, pa bi zainteresiranom pojedincu i dalje bilo isplativije učlaniti se u savez koji povoljnije nudi članarinu s takvom vrstom osiguranja. Razlog nesrazmjera je različit broj članova pojedinog saveza, budući da savez s većim brojem članova (kao npr. njemački, austrijski ili švicarski) može ishoditi znatno bolje uvjete nego većina drugih saveza sa skromnijim brojem članova. Procijenjeno je da bi po takvim uvjetima za članarinu HPS-a bilo zainteresirano tek oko tisuću članova koji razmjerno često pohode Alpe i druge visoke planine, dok bi nekoliko desetaka tisuća ostalih članova moralo plaćati skupu članarinu koja obuhvaća osiguranja koji im objektivno ne trebaju jer se nikada ili gotovo nikada ne upućuju u visoke planine u inozemstvu. Slijedom toga, ocijenjeno je da znatno poskupljenje članarine HPS-a zbog boljeg osiguranja ne bi bilo opravdano, već je racionalnije da osobe koje su zainteresirane za pojedine vrste osiguranja izravno s osiguravateljem ugovaraju opseg i uvjete svojih policia osiguranja, odnosno učlane se u savez čiji uvjeti članskog osiguranja im najbolje odgovaraju.

U svemu tome treba posebno imati u vidu činjenicu da se spašavanje u Hrvatskoj i nekim susjednim zemljama ne naplaćuje na teret unesrećenoga, odnosno da je za njega besplatno. Također, korisnici trebaju imati u vidu činjenicu da u slučaju nesreće u inozemstvu najveći trošak obično ne predstavlja samo spašavanje, nego bolničko liječenje. Bolnički troškovi u pravilu nisu pokriveni članskim osiguranjem po policama kolektivnog osiguranja ni u jednom savezu nego za njih osiguravatelji pojedinačno nude police putnog zdravstvenog osiguranja. Zbog svega navedenoga zainteresirane planinare upućujemo da

prije odabira osiguranja ili ućlanjenja motiviranog osiguranjem, posebno prouče uvjete onih osiguranja koja ih zanimaju (putnog zdravstvenog osiguranja, životnog osiguranja, članskog osiguranja u inozemnim planinarskim savezima i sl.).

30.

Kako se ostvaruje pravo na osiguranje u slučaju nesreće u planini?

Postupak prijave nesretnog slućaja je sljedećii:

- pribaviti zapisnik, medicinsku ili drugu dokumentaciju iz koje su razvidne okolnosti i posljedice nesretnog slućaja;
- ispuniti obrazac »Prijava nesretnog slućaja« (obrazac se preuzima sa stranice www.croosig.hr ili s weba HPS-a www.hps.hr);
- dostaviti u Ured HPS-a radi ovjere pribavljenu dokumentaciju, ispunjen obrazac »Prijava nesretnog slućaja« i presliku članske iskaznice HPS-a, na kojoj su vidljive obje strane, a posebno članska markica HPS-a za tekuću kalendarsku godinu;

HPS upisuje broj police osiguranja, ovjerava obrazac »Prijava nesretnog slućaja« i dostavlja svu navedenu dokumentaciju u Croatia osiguranje d.d.

Sve daljnje kontakte oko utvrđivanja i realizacije isplate naknade osiguranja izravno obavljaju osiguranik (ili njegov zakonski nasljednik) i osiguravatelj.

31.

Bavim se planinarenjem i sportskim penjanjem, i važno mi je da imam osiguranje za obje aktivnosti. Trebam li zbog toga imati dvije članske iskaznice i markice – planinarsku (zelenu/plavu/crvenu) i penjaćku (žutu)?

Svi oni koji se uz sportsko penjanje bave planinarstvom i obrnuto, a za obje aktivnosti u slućaju nezgode potražuju nastalu štetu, trebaju imati obje članske iskaznice i obje članske markice, jer s onom planinarskom, ostvaruju osiguravateljska prava u slućaju nezgode samo kod planinarenja, a sa sportsko-penjaćkom ako se nezgoda dogodi kada se bave tom aktivnošću.

DJELOVANJE PLANINARSKE UDRUGE

32.

Koji je postupak za osnivanje i registraciju planinarske udruge?

Osnivanje, način rada i obveze društava, klubova, udruženja, saveza i svih drugih vrsta udruuga uređene su Zakonom o udrugama. Osim Zakonom o udrugama, djelovanje planinarskih udruuga uređeno je i Zakonom o športu te Statutom HPS-a.

Postupak osnivanja i registracije udruge opisan je na mrežnim stranicama Ministarstva uprave: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/osnivanje-i-registracija-udruuga/417>

Za registraciju udruge potrebni su:

- zahtjev za upis u Registar udruuga Republike Hrvatske;
- zapisnik o radu i odlukama osnivačke skupštine;
- statut (dva primjerka);
- popis osnivača;
- osobna imena osoba ovlaštenih za zastupanje i osobno ime ili naziv likvidatora;
- preslika osobne iskaznice ili putovnice za osnivače, likvidatora i osobe ovlaštene za zastupanje.

Zahtjev se podnosi upravnom tijelu nadležnom za registraciju udruuga. Nakon provjere to tijelo izdaje Rješenje o upisu u Registar udruuga.

S tim Rješenjem, za udruugu treba:

- izraditi pečat udruuge;
- u roku od 15 dana zatražiti upis u Registar poslovnih subjekata zbog određivanja matičnog broja i razvrstavanja prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD). Zahtjev se podnosi Državnom zavodu za statistiku.
- u roku od 30 dana zatražiti upis u registar neprofitnih organizacija. Zahtjev se podnosi Ministarstvu financija.
- u roku od 30 dana zatražiti upis u registar sportskih udruuga. Zahtjev se podnosi nadležnom županijskom uredu za sport.

- otvoriti račun u poslovnoj banci po izboru.

Primanje udruga u članstvo HPS-a uređeno je člankom 20. Statuta HPS-a. Zahtjev za ućlanjenje u HPS treba sadržavati:

- presliku ovjerenog statuta;
- rješenje o registraciji udruge;
- obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta prema NKD-u;
- odluku skupštine o udruživanju u HPS, ako to nije spomenuto u statutu.

Ako je statut udruge u skladu sa Statutom HPS-a Izvršni odbor HPS-a na prvoj idućoj sjednici donosi odluku o primanju u članstvo HPS-a, podaci udruge se upisuju u popis udruga članica HPS-a, a Ured HPS-a obavješćuje udrugu o primanju u članstvo te daje praktične informacije o naručivanju i distribuciji članskog materijala i službenoj elektroničkoj pošti na domeni HPS-a.

33.

Na što treba posebno pripaziti pri pisanju statuta planinarske udruge?

Pri osnivanju udruga donosi statut koji predstavlja temeljni akt njezina djelovanja. Radi složene i dugotrajne registracijske procedure uputno je još prije usvajanja dostaviti nacrt statuta HPS-u radi provjere je li sve u skladu sa spomenutim aktima.

Statut svake planinarske udruge mora biti usklađen sa Zakonom o udrugama, Zakonom o športu i Statutom HPS-a.

Posebno skrećemo pozornost na najčešće pogreške:

- ućlanjenje pravnih osoba. Članovi osnovne planinarske udruge mogu biti samo fizičke osobe. Razloga za to je mnogo: od jedinstvene članske iskaznice HPS-a (samo za fizičke osobe), članskog osiguranja, povlastica na noćenju i sl. pa sve do toga da kada bi i pravne osobe mogle biti članovi, teoretski se u društvo može upisati neko drugo planinarsko društvo ili klub neke druge sportske djelatnosti, što je u suprotnosti sa Zakonom o športu.
- pogrešan pečat udruge. Pečat svih planinarskih udruga mora biti promjera 30 mm, s nazivom u obodu pečata, te sa znakom HPS u sredini (ne sa znakom udruge!). Za administrativne poslove koristi se pečat istog sadržaja, promjera 20 mm.

U kojim okolnostima udruga može biti brisana iz članstva HPS-a? Na što trebamo paziti da nam se to ne dogodi?

Okolnosti za prestanak članstva u HPS-u utvrđene su člankom 25. stavkom 1. Statuta HPS-a. U njemu je navedeno da članstvo u Savezu prestaje:

- na vlastiti zahtjev članice uz obrazloženje, a članstvo u tom slučaju prestaje danom primitka zahtjeva u Uredu HPS-a,
- odlukom o isključenju, donesenom od strane Izvršnog odbora Saveza onih osnovnih planinarskih udruga koje do kraja siječnja kalendarske godine nisu platile podignute članske markice iz prošle godine ili ih uopće nisu podigle u prošloj godini,
- odlukom o isključenju, donesenom od strane Izvršnog odbora Saveza, ako članica prekrši odredbe ovog Statuta, ako je nad članicom otvoren stečaj ili brisanjem članice iz registra nadležnog tijela državne uprave.

Posebno skrećemo pozornost odgovornim osobama u udrugama članica HPS-a da trebaju voditi računa o redovitom naručivanju i plaćanju članskih markica HPS-a, jer u slučaju da članski materijal za prethodnu godinu nije naručen i plaćen, nastupaju okolnosti za brisanje udruge iz članstva HPS-a.

NARUČIVANJE I DISTRIBUCIJA ČLANSKOG MATERIJALA

35.

Novi sam tajnik/blagajnik/administrator u planinarskom društvu. Što trebam znati o naručivanju članskih iskaznica i markica HPS-a?

Članski materijal HPS-a mogu prema svojim potrebama naručivati samo osnovne planinarske udruge (društva i klubovi) udružene u HPS.

Članski materijal može se naručiti:

- ispunjavanjem web narudžbenice na stranici <https://www.hps.hr/narucivanje/>, uz autentifikaciju putem službene elektroničke pošte na domeni HPS-a (za ispravnu realizaciju narudžbe trebate najprije biti prijavljeni na Google sa službenom adresom elektroničke pošte na domeni hps.hr. Prijava se provodi putem [Google računa](#). Uputu i lozinku za pristup elektroničkoj pošti, ako ste ih izgubili ili zaboravili, možete zatražiti od [Ureda HPS-a](#). Ako niste prijavljeni preko Google računa, nećete na vidjeti obrazac za naručivanje članskog materijala.)
- e-mail porukom upućenom sa službene elektroničke adrese Vaše udruge na adresu uredhps@hps.hr;
- pisanom narudžbenicom dostavljenom u Ured HPS-a;
- osobno u Uredu HPS-a.

Članske markice u sjedištu HPS-a može preuzeti ovlaštena osoba osnovne planinarske udruge ili se na njezinu adresu šalju preporučenom poštom. Adresa i drugi podaci upisani u evidenciju HPS-a dostupni su na webu HPS-a <https://www.hps.hr/hps/clanice/>.

Molimo da Uredu HPS-a javite moguće promjene fizičke adrese na koju udruuga prima članski materijal i svu drugu poštu.

36.

Što ako nam na kraju godine ostane neprodanih članskih markica HPS-a?

Ako osnovnoj planinarskoj udruzi krajem godine ostane neprodanih članskih markica, a platila je sve dospjele račune za članske markice, može od Ureda HPS-a zatražiti zamjenu neprodanih članskih markica za isti broj članskih markica iste vrste za sljedeću godinu. Zamjena markica odobrava se do 15. siječnja sljedeće godine. HPS može ograničiti broj markica za koje se odobrava zamjena.

37.

Kako mogu provjeriti iznos dugovanja / otvorene stavke za moju planinarsku udruhu? Mogu li dobiti neki kontakt računovodstva HPS-a?

Kako bi se olakšalo praćenje financijskih obveza prema HPS-u, udrugama koje imaju dugovanje prema HPS-u putem službene elektroničke pošte povremeno se šalju obavijesti o aktualnoj visini dugovanja. Za usklađivanje otvorenih stavki i pojašnjenje eventualnih nejasnoća možete se obratiti računovodstvu HPS-a putem elektroničke pošte racunovodstvo@hps.hr.

Skrećemo pozornost da se bez uredno plaćenih dospjelih računa prema HPS-u ne prihvaćaju nove narudžbe članskog materijala.

38.

Što učiniti kada osoba koja se želi učlaniti u planinarsku udruhu nema OIB (npr. strani državljanin) ili ga ne želi dati? Koji broj treba u takvom slučaju upisati na člansku iskaznicu HPS-a? Je li članska iskaznica HPS-a valjana bez upisanog OIB-a?

Članstvo u udrugama uređeno je precizno člankom 12. Zakona o udrugama. Stavak 4 toga članka jasno navodi da popis članova udruge obvezno sadrži podatke o osobnom imenu (nazivu), osobnom identifikacijskom broju (OIB), datumu rođenja, datumu pristupanja udruzi, kategoriji članstva, ako su utvrđene statutom udruge te datumu prestanka članstva

u udruzi, a može sadržavati i druge podatke. Prema tome, upis podataka o osobi u popis članova udruge nije valjan bez OIB-a, kao što nije valjana niti članska iskaznica HPS-a bez upisanog OIB-a.

Strani državljani mogu zatražiti i dobiti hrvatski OIB u bilo kojoj ispostavi Porezne uprave.

39.

Treba li član potpisivati posebno pristupnicu ili izjavu, vezano uz zaštitu osobnih podataka / GDPR?

Podaci koji se prikupljaju za popis članova udruge propisani su Zakonom o udrugama. Razumljivo, udruga ima dužnost i pravo korištenja prikupljenih članskih podataka u svrhu vođenja popisa članova, ali ih bez privole ne smije distribuirati (slati) ili učiniti dostupnim trećim osobama. Ako udruga ipak ima potrebu za distribuiranjem nekih članskih podataka prema trećim osobama ili za javno objavljivanje, mora za to pribaviti pisanu suglasnost osobe čijim podacima planira na taj način raspolagati.

Drugim riječima, za prikupljanje članskih podataka u udruzi ne mora se nužno pribavljati posebna pisana suglasnost osobe na koju se odnose takvi osobni podaci. Umjesto fokusiranja na prikupljanje pisanih suglasnosti od svih članova, mnogo je važnije osigurati da odgovorne osobe udruge kojima su podaci dostupni odgovorno čuvaju podatke koji su im povjereni.

Smisao Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka nije zaštita od upotrebe nego zaštita od zloupotrebe osobnih podataka.

Udruge koje to žele, mogu za prikupljanje članskih podataka koristiti članski obrazac (pristupnicu). Članski obrazac dostupan je na web-stranici HPS-a: www.hps.hr/hps/clanski-materijal/

40.

Zašto je u adresaru članica HPS-a upisana »netočna« adresa mojeg društva?

Mnoge udruge u svojem djelovanju koriste istodobno nekoliko adresa:

- adresu sjedišta na koju su registrirani u Uredu za opću upravu;
- adresu na kojoj se sastaju članovi (adresu društvenih prostorija);

- adresu za primanje pošte (neka društva imaju i poštanski pretinac, no najčešće se, ako udruga nema svojih prostorija, radi o adresi predsjednika ili tajnika, koja se mijenja s promjenom dužnosnika udruge).

Idealno je i poželjno da je udruga registrirana na adresi na kojoj se sastaju članovi i na tu adresu prima svu poštu. U službeni popis članica HPS-a upisuje se adresa na koju udruga prima poštu. Na tu se adresu šalje službena pošta, časopis »Hrvatski planinar« te naručene članske iskaznice i markice, i taj adresar je dostupan na web-stranici Članice HPS-a. U slučaju promjene podatka, ispravan podatak za taj adresar treba javiti u Ured HPS-a.

INFORMIRANJE O PLANINAMA I PLANINARSTVU

41. Kako se pristupa pretincu službene elektroničke pošte koja je dodijeljena mojoj udruzi?

Službenoj mail adresi vaše planinarske udruge može se pristupiti putem GoogleMails na adresi www.gmail.com. Kao i za svaki drugi Googleov pretinac elektroničke pošte, možete sami podešavati brojne postavke maila (Kliknuti na **Mail** lijevo gore > kliknuti na **Postavke** desno gore).

Ako želite podesiti neki preglednik elektroničke pošte (Thunderbird, Outlook ili sl.) upotrijebite sljedeća podešenja:

- Korisničko ime: ime.udruga@hps.hr
- Lozinka: *(lozinka koju Vam je dodijelio HPS)*

Incoming Mail (IMAP) Server: imap.gmail.com, Requires SSL: Yes, Port: 993
Outgoing Mail (SMTP) Server: smtp.gmail.com, Requires SSL: Yes, Port: 465 ili 587

42. Od koga se može dobiti korisničko ime i lozinka za službenu adresu elektroničke pošte na domeni hps.hr?

Za pristup službenom pretincu elektroničke pošte na domeni HPS-a svakoj planinarskoj udruzi dodijeljeno je korisničko ime u obliku ime.udruga@hps.hr. Upute i lozinka upućeni su pisanim putem na adresu svake udruge članice HPS-a sredinom 2019. godine.

U slučaju promjena odgovornih osoba unutar udruge molimo da korisničko ime i lozinku prenesete na nove ovlaštene osobe. Ako vas prethodnici pri primopredaji dužnosti nisu upoznali s podacima o vašoj elektroničkoj pošti, ako ste zagubili lozinku ili ako imate bilo kakvih poteškoća s pristupom službenoj elektroničkoj pošti na domeni HPS-a javite se Uredu HPS-a.

43.

Smatram da nam ne treba službena adresa elektroničke pošte na domeni HPS-a / Već imamo svoj pretinac elektroničke pošte i ne zanima nas pošta na HPS-ovoj domeni. Zašto da koristimo službenu adresu koju ne trebamo?

U svrhu modernizacije rada i unaprjeđenja komunikacije između HPS-a i udruga članica HPS-a Izvršni odbor HPS-a 2019. donio je odluku o dodjeli službenih adresa elektroničke pošte svim udrugama članicama HPS-a. Glavnina službene korespondencije od tada se ne šalje »papirnatom« poštom, veće će se radi kvalitetnije, brže i sigurnije komunikacije odvija elektroničkim putem. To se odnosi na prepisku između HPS-a i planinarskih udruga članica HPS-a, na međusobnu komunikaciju planinarskih udruga, ali i na komunikaciju planinarskih udruga sa svojim članovima. Tako se sve informacije kvalitetnije i brže dijele unutar cijele planinarske zajednice.

Redovito praćenje službene adrese elektroničke pošte izrazito je korisno za samu planinarsku udruhu jer joj omogućava brz i jednostavan pristup provjerenim informacijama. Također, elektronička pošta omogućuje jednostavno dijeljenje primljenih obavijesti među članovima udruge. U slučaju da udruha iz bilo kojeg razloga ne prati svoju adresu elektroničke pošte može se dogoditi da propusti važne informacije iz rada HPS-a.

Udruge koje su ranije koristile svoje pretince elektroničke pošte mogu same podesiti prosljeđivanje elektroničke pošte s jedne adrese na drugu.

44.

Zašto na webu HPS-a nema informacije o ____?

Danas web HPS-a ima oko 900 pojedinačnih stranica, a pribrojimo li tu više od 1600 objavljenih vijesti i nekoliko stotina privitaka (dokumenata, izvješća, objava, pravilnika i sl.) te digitaliziranu zbirku časopisa Hrvatski planinar dolazi se do podatka o otprilike 45.000 stranica različitih planinarskih sadržaja. Za iščitavanje tako obimne količine građe čitatelju koji bi želio sve to pročitati trebalo bi doslovno nekoliko mjeseci. Iako se ponekad planinari znaju požaliti da im na webu HPS-a neki traženi podatak nije dostupan, nerijetko je razlog tome nedostatak njihovog strpljenja da odgovarajući podatak pronađu. Rijetko koja organizacija na svojem webu nudi toliku količinu sadržaja kao HPS. Podatak o obimnosti građe na webu HPS-a svjedoči o tome da HPS već godinama skrbi o tome da najširoj javnosti budu dostupne svi korisne i relevantne informacije i podaci.

Statistika posjećenosti pokazuje da se najviše pretražuju podaci o najpopularnijim kontrolnim točkama HPO-a i planinarskim kućama. Veliku posjećenost imaju i vijesti na webu HPS-a, popisi planinarskih vodiča i obilaznika HPO-a i Interaktivna planinarska karta Hrvatske.

Jedan od najvrednijih planinarskih sadržaja na webu svakako je bibliografija časopisa »Hrvatski planinar«. Osim vrlo kvalitetne tražilice, na webu HPS-a podignuti su i svi brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu. Dostupnost starih brojeva »Hrvatskog planinara« na internetu uvelike je povećala zanimanje za naš časopis te pomogla boljem vrednovanju njegove uloge ne samo u našem planinarstvu, nego i u hrvatskoj kulturi u cjelini.

45.

Na webu HPS-a našao sam pogrešan podatak. Kome da javim ispravak?

Zavisno o podatku na koji se ispravak odnosi, treba ga javiti nadležnoj komisiji. Ako nije drugačije navedeno, ispravke i zapažanja molimo javite na e-mail hps@hps.hr.

46.

Mogu li negdje pronaći i preuzeti GPX trag nekog određenog planinarskog puta?

Na webu HPS-a dostupan je Registar planinarskih putova, obilaznica i markacista u Hrvatskoj s pratećim sadržajima. Registar je izradila i održava ga Komisija za planinarske putove HPS-a.

Svaki put u tom registru ima brojčanu oznaku, naziv, mjesto početka i kraja puta, održavatelja, a upisano je područje ili planina na kojoj e put nalazi, duljina puta (u kilometrima), vrijeme hoda (h:min), visinska razlika (m) te opis puta. Registar također sadrži GPX trag i pregled puta na isječku topografskog zemljovida. U polju »Napomena« navedene su informacije vezane uz preporučeno vrijeme obilaska puta, blizinu minske sumnjivih područja i drugi važni podaci o putu.

Osim podataka o planinarskim putovima, Registar sadrži i podatke o markacistima i planinarskim obilaznicama u Hrvatskoj, s pratećim sadržajima (planine, udruge, osobe, tečajevi za markaciste). Registar se može pretraživati pomoću ključne riječi. Na primjer,

unosom imena planinarske udruge prikazuju se svi putovi koji su toj udruzi povjereni na upravljanje. U popisu je registrirano više od 1300 planinarskih putova, nekoliko stotina markacista te više od stotinu planinarskih obilaznica.

47.

Postoji li neka karta na kojoj se mogu vidjeti svi planinarske putovi i objekti u Hrvatskoj?

Interaktivna planinarska karta Hrvatske dostupna je na adresi karta.hps.hr, a može joj se pristupiti i sa stranica na domeni HPS-a koje sadrže podatke o hrvatskim vrhovima i planinarskim objektima. Karta omogućava jednostavan i pregledan prikaz planinarskih putova, objekata, vrhova i drugih planinarskih odredišta u hrvatskim planinama. Podaci koji se prikazuju na karti povezani su s registrom planinarskih putova HPS-a te s bazama podataka o planinarskim objektima i o vrhovima HPO-a. Važno je istaknuti da su na karti prikazani samo oni objekti koji se vode u HPS-ovim službenim registrima i bazama podataka.

Korisnik s kartom komunicira s pomoću ikona koje se nalaze na njezinoj lijevoj i desnoj strani. Klikom na ikonu »Pomoć« prikazuje se detaljna uputa za uporabu karte. Nakon klika na odabrani prikazani planinarski put, kuću ili vrh pojavit će se oblačić s dodatnim informacijama o tom objektu. Klikom na »Više informacija« u oblačiću se otvara HPS-ova web stranica s detaljnim podacima o tom objektu. Na karti korisnik može ucrtati trag planiranog izleta te ga prenijeti na svoj mobilni ili GPS uređaj. Posebno je zanimljiva mogućnost prikaza različitih kartografskih podloga. Kao osnovna podloga odabran je OpenStreetMap. Ona sadrži mnogo planinarima korisnih pojedinosti, a korisnik može odabrati i desetak drugih dostupnih podloga, među kojima i karte TK25 Državne geodetske uprave, Googleove karte ili satelitske snimke terena.

48.

Postoji li neka aplikacija za mobitele o hrvatskim planinama i planinarstvu?

Na webu HPS-a dostupne su dvije praktične planinarske aplikacije za mobilne telefone. To su aplikacije eHPS i infoHPS. Aplikacije su besplatne, a mogu se preuzeti izravno s web stranice HPS-a ili skeniranjem QR koda. Za pristup aplikacijama potrebna je internetska veza.

Aplikacija eHPS omogućuje jednostavno pretraživanje i pregledavanje podataka o svim hrvatskim planinarskim domovima, kućama i skloništima, svim kontrolnim točkama Hrvatske planinarske obilaznice i o svim dosad otvorenim planinarskim obilaznicama u Hrvatskoj. Svaka planinarska kuća i vrh predstavljeni su atraktivnom fotografijom, među kojima je i velik broj zračnih snimaka, snimljenih bespilotnom letjelicom. Planinare će posebno razveseliti poveznice koje omogućuju prikaz lokaliteta na Interaktivnoj planinarskoj karti Hrvatske.

Druga aplikacija, nazvana infoHPS, omogućuje pretraživanje aktualnih podataka o svim planinarskim udrugama članicama HPS-a. Osim naziva i OIB-a, za svaku udrugu prikazani su podaci o službenoj elektroničkoj adresi na domeni hps.hr, o terminima i adresi održavanja sastanaka, načinu učlanjivanja i drugi podaci. Na taj način zainteresiranim građanima još su lakše dostupni podaci o njima najbližim planinarskim društvima i klubovima.

49.

Zašto nitko ne reagira na pitanje koje sam postavio na Planinarskom forumu?

Planinarski forum namijenjen je razmjeni iskustava i informacija o planinama i planinarstvu. Kao javno otvoren prostor, forum ne može zamijeniti redovni način rada u HPS-u koji je propisan Zakonom o udrugama, Statutom HPS-a i brojnim drugim organizacijskim aktima, niti je operativno izvedivo da HPS prati i odgovara na sva pitanja postavljena putem javnog foruma. HPS stoji na raspolaganju za odgovore na sva konkretna pitanja upućena telefonom, elektroničkom poštom ili telefonom.

ŠKOLOVANJE

50. Procedura za registraciju i verifikaciju planinarske škole? Tko može organizirati planinarsku školu?

Planinarske škole u HPS-u provode se po odgovarajućim programima koji su dostupni na webu HPS-a.

Zadaće organizatora, kao i postupak za registraciju i verifikacije škole opisani su u Pravilniku o školovanju u HPS-u i u programu odgovarajuće vrste škole. Prije početka škole organizator je dužan nadležnoj komisiji uputiti zahtjev za registriranje škole, a pri kraju škole zahtjev za verifikaciju. Ako je škola provedena u skladu s programom, HPS organizatoru dostavlja diplome koje organizator na kraju škole uručuje svim polaznicima koji ju uspješno završe.

PLANINARSKI OBJEKTI

51. **Tko se brine o planinarskim objektima? Zašto su naši planinarski domovi u lošem stanju i pružaju nisku razinu usluga?**

Skrb o planinarskim objektima je izrazito složena problematika koja umnogome premašuje okvire planinarske udruge. Uslijed toga, raznovrsne primjedbe na stanje planinarskih objekata u hrvatskim planinama usmjerene su često prema HPS-u bez razumijevanja činjenice da HPS nije niti vlasnik niti upravljač niti korisnik većine tih objekata, a niti ima učinkovitih mogućnosti niti utjecaja da za svaki objekt regulira kompleksne odnose između vlasnika, upravljača, korisnika i trećih subjekata.

Kao i za svaku drugu građevinu, investicijsko ulaganje obveza je vlasnika objekta. Planinarske udruge kao upravljači često nemaju materijalnih, organizacijskih ni kadrovskih kapaciteta za značajnije zahvate izgradnje ili uređenja objekata, pogotovo imajući u vidu da se mnogi objekti nalaze na teško dostupnim i udaljenim mjestima, daleko od uobičajene infrastrukture. Činjenica da planinarske udruge nisu vlasnici objekata u konačnici znači da ono ne može samo napraviti neko ulaganje u neki objekt ili se javiti na neki natječaj (jer nije vlasnik objekta), a samo niti ne raspolaže dovoljnom količinom novca i ljudstva za značajnija ulaganja. Ozbiljnija ulaganja eventualno provode ugostitelji - tamo gdje ih ima, i gdje oni imaju interes za ulaganje u objekt. Često je međutim to ulaganje usmjereno na maksimiziranje profita ugostitelja podzakupnika, a ne u kvalitetu prihvata svih gostiju (pa i onih koji ne žele ništa potrošiti).

Unatoč tome, velik broj planinarskih udruga zahvaljujući velikom angažmanu svojih članova i potpori HPS-a i drugih subjekata vrlo uzorno održava i uređuje objekte kojima upravljaju. Iako je zbog niza objektivnih okolnosti pogrešno generalizirati pitanja vezana uz planinarske objekte, treba imati u vidu da su ocjene da su objekti u »lošem« stanju su često proizvoljne i ne uvažavaju trud i zalaganje velikog broja marljivih planinara za uređenje tih objekata, kao ni činjenicu da oni mahom ispunjavaju svoje temeljne funkcije – prihvata planinara i pružanje sigurnog zaklona u planinama. Većina objekata zapravo izvrsno funkcionira s obzirom na sve te okolnosti.

Pružanje usluga u planinarskim objektima je dopušteno, ali – kao i u svim drugim objektima – prema određenim uvjetima koji su jasno propisani. Ostvarenje minimalno-tehničkih uvjeta za pružanje usluga smještaja, prehrane i prodaje pića obveza je ponuđača tih usluga – registriranog ugostitelja (zakupnika) ili planinarske udruge koja u objektu želi pružati takve usluge. Također, treba imati u vidu da je za sva gotovinska plaćanja prodavač dužan izdavati fiskalizirane račune i uredno ih knjižiti u svojem računovodstvu. Tu nije riječ o nekom planinarskom ograničenju, nego o razumljivoj i načelno dobrodošloj namjeri zakonodavca da utvrdi minimalne sanitarne, tehničke, fiskalne i druge uvjete za pružanje određenih usluga te da suzbije rad na crno, rad bez odgovornosti, rad u nehigijenskim uvjetima i sl.

Nažalost, većina upravljača planinarskih objekata teško može ispuniti sve uvjete upravo zato što se nalaze daleko od civilizacije (npr. nema struje, tekuće vode, kanalizacije, sanitarnog čvora, interneta za fiskalizaciju računa, prostori ne pružaju dobre uvjete za pripremu i skladištenje hrane) itd. Dakako, problem je i sam mentalitet ljudi koji se jednostavno ne žele usklađivati sa zakonima i podzakonskim propisima, već mnogo više napora ulažu u zaobilazanje propisa i zagovaranje da se propisi primijene i promijene u njihovu korist. Sve u svemu, malotko se želi uopće baviti s kompleksnim problemima upravljanja planinarskim objektima. Imajući sve to u vidu, ali ponajprije poznavajući značaj planinarskih objekata, HPS na svim razinama učestalo ističe nužnost dobrih odnosa između vlasnika i upravljača te nužnost da se iz javnih izvora osiguraju dostatna sredstva za ulaganja u planinarske objekte, budući da oni svim posjetiteljima planina (a ne samo registriranim članovima HPS-a) služe za odmor i sigurnost pri boravku u planinama. Istodobno, HPS svake godine provodi natječaj za potporu obnovi, održavanju i izradnji planinarskih objekata, na kojemu planinarskim udrugama po transparentnim uvjetima dodjeljuje bespovratna sredstva za nabavku građevinskog materijala za potrebite planinarske objekte. Ne treba zaboraviti da je HPS jedina pravna osoba u Hrvatskoj koja iz godine u godinu kontinuirano izdvaja znatna sredstva za planinarske objekte u Hrvatskoj, čak i one kojima nije vlasnik niti upravljač. Na taj način u 15 godina izdvojeno je više od 3 milijuna kuna za više od 60 planinarskih objekata, za neke i više puta.

Tko je vlasnik planinarskih objekata u Hrvatskoj?

Za više od polovice svih planinarskih objekata u Hrvatskoj vlasnik je Republika Hrvatska, odnosno Ministarstvo državne imovine i Hrvatske šume. Više desetaka planinarskih objekata je u vlasništvu jedinica lokalne uprave i samouprave (gradova i općina), a također ima objekata koji su u privatnom vlasništvu fizičkih osoba. Planinarske udruge vlasnici su dvadesetak planinarskih objekata.

Nastojeći postići čim bolji status za sve planinarske objekte u Hrvatskoj Hrvatski planinarski savez kontinuirano nadležna ministarstva i vlasnike objekata potiče na rješavanje brojnih pitanja vezanih uz planinarske objekte. Pritom se redovito naglašava činjenica da su brojni planinarski objekti sagrađeni, ali kroz desetljeća i obnavljani i sačuvani upravo zahvaljujući nemalim materijalnim sredstvima i zalaganjem članova HPS-a. Ne treba zaboraviti niti činjenicu da su brojni objekti (npr. Štirovac, Visočica) uništeni u Domovinskom ratu a za njihovu obnovu nisu osigurana sredstva iz državnog proračuna. U razgovorima HPS redovito iznosi i primjeri dobre prakse o upravljanju planinarskim objektima u Sloveniji, Austriji i Crnoj Gori, ali i podatke o tome da HPS iz svojih vlastitih sredstava, zajedno s planinarskim udrugama, unatoč komercijalnoj neisplativosti, već dugi niz godina redovito financira obnovu planinarskih objekata putem natječaja s vrlo detaljno i uredno definiranim kriterijima, među kojima je i velik broj objekata u državnom vlasništvu i vlasništvu jedinica lokalne uprave i samouprave.

Planinarima je dobro poznato da osim planinarske i turističke važnosti planinarski objekti imaju i izniman značaj za sigurnost boravka svih posjetitelja u teško pristupačnim planinarskim predjelima te da kao takvi predstavljaju objekte od posebne važnosti za Republiku Hrvatsku.

Uvažavajući sve iznesene činjenice i okolnosti Ministarstvo državne imovine 2019. obećalo je da će svi postupci oko sklapanja ugovora za planinarske objekte u državnom vlasništvu biti provedeni u dogovoru s HPS-om, te da će se pri sklapanju ugovora o zakupu (za objekte u kojima se odvija ugostiteljska djelatnost), korištenju (za sve komercijalno neisplative objekte) uvažiti sve ono što je ranije ugovoreno i primjenjivano za svaki pojedini objekt, imajući u vidu i sva dosadašnja ulaganja te trajnu skrb upravljača planinarskih objekata, a također da će se putem više ministarstava poduzeti potrebni naponi kojima je cilj osigurati sredstva za investicijsku i tekuću obnovu i uređenje objekata koji su u državnom vlasništvu.

53.

Što ako objekt ne može ispuniti minimalno-tehničke uvjete za pružanje ugostiteljskih usluga?

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti u članku 5., stavku 2., alineji 6. izričito navodi da HPS i njegove članice u svojim planinarskim objektima mogu obavljati ugostiteljsku djelatnost prvenstveno za svoje članove i članove međunarodnih udruga planinara kojih je savez član. Međutim, kao i u svakom drugom objektu u kojem se pružaju ugostiteljske usluge, moraju biti ispunjeni određeni minimalno-tehnički uvjeti. Ti uvjeti uređeni su:

- Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti;
- Pravilnikom o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj;
- Prilogom III – Uvjeti za vrste prenoćište, učenički ili studentski dom ili akademis, odmaralište za djecu, hostel, lovački dom, planinarski dom.

U objektu koji ne ispunjava minimalno-tehničke uvjete ne mogu se pružati ugostiteljske usluge.

Registrirani ugostitelji ili upravljači planinarskih objekata koji imaju namjeru pružati ugostiteljske usluge trebaju se usredotočiti na ispunjenje navedenih uvjeta, a ne na traženje načina kako zaobići propise.

54.

Što je potrebno da dobijemo »plavu ploču« za naš planinarski objekt?

Planinarski objekti u Hrvatskoj obilježavaju se standardiziranom »plavom« pločom HPS-a s podacima o planinarskom objektu. Ploču izrađuje HPS. Izdavanje »plave ploče« se ne naplaćuje.

Planinarska udruga koja uređuje novi objekt treba najprije Komisiji za planinarske objekte HPS-a (objekti@hps.hr) uputiti osnovne podatke o objektu i zatražiti izradu ploče. Podaci se upisuju u registar planinarskih objekata HPS-a, koji je dostupan na webu HPS-a.

Nova ploča može se zatražiti i u slučaju oštećenja stare ploče ili promjene naziva objekta.

55.

Imam primjedbu na ponašanje domaćina u planinarskom domu. Kome se mogu požaliti?

Planinarskim kućama u Hrvatskoj upravljaju planinarske udruge (ili rjeđe druge pravne ili fizičke osobe) na temelju Pravilnika o upravljanju planinarskim objektima (domovima, kućama i skloništima) u HPS-u. U svim planinarskim kućama na snazi je jedinstven kućni red, kojeg se trebaju pridržavati posjetitelji i domaćini.

U slučaju problema, posjetitelj se treba najprije obratiti upravljaču (planinarskom društvu koje brine za kuću). Imena upravljača upisana su u Popisu planinarskih kuća na webu HPS-a.

56.

Može li nam osoblje planinarskog doma zabraniti da za stolom (u objektu/na terasi) jedemo svoju donesenu hranu? Zašto HPS takvom domu ne skine »plavu ploču«?

Prihvat posjetitelja u planinarskim domovima, kućama i skloništima i brojna druga pitanja o planinarskim objektima uređena su Pravilnikom o upravljanju planinarskim objektima (domovima, kućama i skloništima) u HPS-u kao i jedinstvenim Kućnim redom za planinarske objekte. U tim dokumentima, koje je usvojila Skupština HPS-a, nalaze se odgovori na većinu pitanja posjetitelja planinarskih objekata, pa zainteresirane upućujemo da ih podrobnije iščitaju i prouče.

Pritom treba imati u vidu da u svim objektima u kojima se pružaju ugostiteljske usluge postoje također i obveze ugostitelja koje proizlaze iz Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i niza podzakonskih akata. Ugostitelji koji za pružanje svojih usluga koriste određeni objekt (bilo kao vlasnici ili kao zakupnici) obvezni su u prostoru u kojem se priprema i skladišti hrana, te u prostoru gdje se uslužuju gosti osigurati adekvatne higijenske uvjete. Upravo iz tih razloga, propisi ograničavaju mogućnost konzumiranja donesene vlastite hrane i pića u ugostiteljskom dijelu objekta, a ugostitelje obvezuju da ih dosljedno primjenjuju. Ta pitanja, međutim, vezana su uz ugostiteljsku djelatnost i sve pružatelje ugostiteljskih usluga, a ne djelatnost HPS-a i planinarskih udruga.

Zašto HPS ne obnovi dom na Snježniku?

Kuća na Snježniku bila je u vrijeme bivše države u zemljišnim knjigama upisana kao društveno vlasništvo, a nakon osamostaljenja Hrvatske kao vlasništvo Republike Hrvatske. Kada PD Platak krajem 90-ih godina 20. stoljeća više nije imao kapaciteta za upravljanje objektom i kada je objekt prestao s redovnim poslovanjem, Javna ustanova Nacionalni park Risnjak (na čijem se području od proširenja granica Parka 1999. nalazi objekt), Hrvatski planinarski savez, Primorsko-goranska županija snažno su se angažirali da se pribavi sva potrebna dokumentacija i sredstva za obnovu doma te osiguraju uvjeti za nastavak poslovanja. U intenzivnoj suradnji s agencijom nadležnom za upravljanje državnom imovinom (AUDIO / DUUDI) izrađena je sva nužna projektna dokumentacija, u katastru izdvojena parcela doma, ishođeno pravo građenja, pribavljena financijska sredstva, raspisan i proveden javni natječaj za odabir izvođača, odabran je izvođač i uveden u posao. Radovi obnove započeli su nužnim uređenjem pristupnog puta za dopremu građe i materijala, uz preuzetu obvezu da se nakon završetka radova put dovede u prvobitno stanje. U ranoj fazi radova, međutim, skupina ekoloških aktivista putem prosvjeda i inspekcija otežavala je i onemogućavala provođenje radova, a nakon što su izvođaču ozbiljno oštećena dva radna stroja, on je uklonio sve strojeve i odustao od daljnjeg posla. JU NP Risnjak i HPS nastojali su i dalje pronaći provedivo i zakonito rješenje za svrsishodnu obnovu objekta, tražila su se i rješenja dopreme građe pomoću helikoptera Hrvatske vojske i na razne druge načine, no sve to nije urodilo plodom jer nijedan izvođač nije htio raditi u zahtjevnim planinskim uvjetima, uz rizik oštećenja strojeva. S protokom vremena oštećenja na objektu su se povećala i on je postao sasvim neupotrebljiv.

Svim hrvatskim planinarima žao je što dom na Snježniku više nije u funkciji, no pritom se učestalo zaboravlja i zanemaruje činjenica da su Javna ustanova NP Risnjak i HPS zajedno s tijelima državne, regionalne i lokalne uprave pravovremeno i odgovorno poduzeli sve što je bilo u njihovoj moći da se dom obnovi i stavi u funkciju. Pritom posebno treba imati u vidu u činjenicu da HPS nikad nije bio niti vlasnik niti upravljač niti korisnik toga objekta čime su operativne mogućnosti za iznalaženje rješenja bile veoma sužene. Svo vrijeme bilo je jasno da se provedivo rješenje može pronaći samo sinergijom svih relevantnih institucija i planinarske udruge. Upravo zato HPS je svo vrijeme lobirao na raznim razinama i pružao podršku svim radnjima JU NP Risnjak usmjerenim prema obnovi doma. Ni danas JU NP Risnjak a ni HPS nisu odustali od traženja rješenja za izgradnju novoga objekta na

mjestu urušenoga starog doma, no uspjeh takve inicijative ovisi o nizu faktora, a najviše o zainteresiranosti i umješnosti vlasnika da osigura sredstva i izvrši investicijska ulaganja u svoj objekt.

58.

Zašto HPS ne preuredi napušteni vojni objekt na Panosu na Velebitu u planinarski dom?

Napušteni vojni objekt na Panosu je previše glomazan da bi se mogao urediti kao funkcionalan planinarski dom, a ima takva oštećenja da bi njegovo uređenje bilo neracionalno skupo. Uređenje samo dijela objekta također nije svrsishodno ulaganje, tim više što nikome od planinara ne bi bilo privlačno dulje boraviti u okruženju ružnih betonskih ruševina.

Imajući u vidu stvarne potrebe planinara, HPS se usmjerio prema uređenju niza funkcionalnih manjih planinarskih skloništa (bivaka) uzduž Velebitskog planinarskog puta, umjesto da gradi ili obnavlja glomazne i nerentabilne domove na osamljenim mjestima visoko u planinama. Mnoge zemlje već su se jasno opredijelile protiv gradnje ili uređenja velikih planinarskih domova visoko u planinama, smatrajući da objekti prvenstveno trebaju biti polazište za planinarske uspone, a ne njihov cilj. Dodatno treba imati u vidu da svaka građevina, kakav god bila, iziskuje velike troškove redovnog i izvanrednog održavanja, a za objekte koji se nalaze na udaljenim i teško pristupačnim mjestima nemoguće je osigurati rentabilnost i održivost sa skromnim brojem posjetitelja koji dolaze jednom godišnje i koji žele čim povoljnije prenočiti samo noć ili dvije i popiti tek poneko piće. Imajući sve to u vidu, mnoge planinarske udruge u inozemstvu smatraju da se planinarska udruga niti ne treba baviti ikakvim objektima u planinama odnosno da nema razloga da u ime trajne brige za neki objekt potisnu ili zapostave svoju osnovnu djelatnost – planinarenje u planinama. U mnogim uređenim zemljama podrazumijeva se da je uređenje objekata u planinama primarno zadaća poslovnih subjekata koji se žele baviti ugostiteljstvom a ne zadaća amaterskih rekreativnih sportskih udruga kao što su planinarske udruge.

Stajalište i opredjeljenje HPS-a je da su planinarski objekti, unatoč nerentabilnosti i svim drugim faktorima, važna planinarska infrastruktura i jamstvo sigurnosti za sve posjetitelje planina. Upravo zato, ulažući znatna sredstva posredstvom natječaja za održavanje, obnovu i izgradnju planinarskih objekata, HPS pomaže udrugama članicama HPS-a koje upravljaju planinarskim objektima da održe objekte u funkciji i da posjetiteljima omogućе čim ugodniji boravak u planinama.

Zašto planinarska kuća na Alanu na Velebitu nema sanitarni čvor?

Za razumijevanje problematike planinarske kuće Alan treba imati u vidu da ona ima razmjerno kompleksnu vlasničko-upravljačku sliku. Riječ je o nekadašnjem šumarskom objektu izgrađenom na parceli koja je u zemljišnim knjigama upisana kao vlasništvo veće skupine fizičkih osoba, od kojih neki više nisu poznati. Kada više nije bilo potrebe za boravkom šumarskih radnika na Velebitu, Šumarija Senj kuću na Alanu povjerila je na upravljanje tadašnjem Planinarskom savezu Hrvatske koji je godinama o njoj uspješno skrbio. Nakon proglašenja Nacionalnog parka Sjeverni Velebit 1999. upravljanje kućom od Hrvatskih šuma preuzela je Javna ustanova NP Sjeverni Velebit, koja je neposrednu brigu o kući povjerila skupini dežurnih planinara organiziranih u okviru Planinarskog kluba Sljeme iz Zagreba.

Kuća nikada nije imala sanitarni čvor, a zbog potreba posjetitelja i stalnog povećanja njihovog broja, više puta inicirana je izgradnja odgovarajućeg sanitarnog čvora. Ishođenje dozvole za gradnju, međutim, ograničeno je uvjetima zaštite okoliša u Nacionalnom parku Sjeverni Velebit, ali i nemogućnošću da se u uvjetima bez priključka na redovnu strujnu mrežu ugrade hidrofor, pročištač i drugi potrebni uređaji (kuća ima električnu energiju 12V iz solarnih panela). Na tom mjestu ne postoji niti vodovodni priključak, a riječ je osjetljivom krškom području, unutar granica nacionalnog parka. Dodatno treba imati u vidu da na parceli nije dopuštena nikakva nova gradnja, a ni priključak na električnu mrežu, bez suglasnosti vlasnika, koju je nemoguće pribaviti. Sama Javna ustanova NP Sjeverni Velebit ne može se i ne želi dovesti u situaciju da krši zakon dopuštajući ili financirajući gradnju bez valjane pravne osnove. Dežurni planinari, PK Sljeme i HPS i u takvim okolnostima nastoje pronaći odgovarajuće i održivo rješenje, no manevarski prostor za to je veoma ograničen. HPS taj objekt smatra jednim od objekata od nacionalnog značaja pa, premda nije niti vlasnik niti upravljač niti korisnik, redovito ulaže svoja sredstva u održavanje kuće te u raznim ministarstvima i institucijama traži provediva rješenja za cjelovitu obnovu i uređenje.

Zašto se ne može preko interneta rezervirati smještaj u bilo kojem planinarskom domu ili kući u Hrvatskoj?

Prihvat posjetitelja u planinarskim domovima i kućama organizira udruga koja neposredno upravlja planinarskim objektom (upravljač) odnosno osoba koju on odredi (domaćin). Kao i kod svakog drugog korištenja smještajnih objekata, gost (odnosno vodič koji predstavlja skupinu koju vodi) treba se najprije javiti domaćinu i s njime neposredno dogovoriti o smještaju, prehrani i drugim okolnostima svojeg posjeta. Temeljem svojih iskustava većina domaćina planinarskih kuća u Hrvatskoj ne koristi elektroničku adresu nego preferira kontakt telefonom.

Kako bi korisnici čim jednostavnije mogli ostvariti direktan kontakt s domaćinom odnosno upravljačem planinarskog objekta HPS redovito prikuplja i ažurira kontakt-podatke upravljača i domaćina svih planinarskih objekata u Hrvatskoj. Ti su podaci, zajedno s drugim praktičnim podacima o planinarskim kućama, javno dostupni u izdanjima HPS-a i na webu HPS-a te se redovito ažuriraju.

PLANINARSKI PUTOVI

61. Planinarski put je zarastao ili loše obilježen. Kome se mogu požaliti?

Brigu o održavanju planinarskih putova vode planinarske udruge članice HPS-a i Komisija za planinarske putove HPS-a. Zapažanja s putova najbolje je javiti izravno planinarskoj udruzi koje održava putove ili Komisiji za planinarske putove HPS-a na e-mail putovi@hps.hr. Podatak o tome tko brine o kojem putu možete pronaći u Registru planinarskih putova na webu HPS-a.

Skrećemo pozornost da briga o planinarskim putovima počiva na dobrovoljnom volonterskom radu velikog broja planinara-markacista. Oni za taj iznimno važan i odgovoran posao koji doprinosi sigurnosti svih posjetitelja planina nisu plaćeni ali rade s voljom i entuzijazmom. Oni niti ne očekuju niti ne dobivaju neku naknadu za taj rad, no zato zaslužuju barem podršku i razumijevanje, a ne prigovore i paušalne kritike. Apeliramo da se i osobno uključite u obilježavanje i održavanje planinarskih putova u nekoj planinarskoj udruzi.

62. Znam za jedan lijepi put koji bi trebalo markirati. Ako uzmem boje i kistove i izmarkiram ga, tko mi što može?

Prije markiranja novoga puta potrebno je objektivno procijeniti opravdanost markiranja, odnosno stvarnu potrebu za novim putom. Posebno treba imati u vidu da novi put predstavlja i preuzimanje trajne obveze za planinarsko društvo i upravo zato treba se suzdržati od nepromišljenog markiranja novih putova bez prethodne procjene. Takvu procjenu može napraviti Komisija za planinarske putove HPS-a, na temelju prijedloga planinarskog društva koji žele markirati novi put.

Često puta markiranje novog puta nije smisleno ni opravdano, jer već postoji put u blizini koji bi trebalo obnoviti i urediti, jer za novim putom ne postoji stvarna potreba s obzirom na očekivani broj posjetitelja, ili iz nekog trećeg razloga. Samoincijativno markiranje bez procjene i dogovora s Komisijom za planinarske putove HPS-a i vlasnicima zemljišta bilo bi neodgovorno i zato se pojedinci i planinarska društva od toga trebaju suzdržati.

HRVATSKA PLANINARSKA OBILAZNICA

63.

Nema žiga na vrhu. Kome se mogu požaliti?

Brigu o pečatima na kontrolnim točkama Hrvatske planinarske obilaznice i na drugim mjestima vode zadužena planinarska društva koja markiraju putove na nekoj planini, te Komisija za planinarske putove HPS-a. Zapažanja se mogu javiti izravno udruzi koja održava pristupne putove ili Komisiji za planinarske putove HPS-a na adresu putovi@hps.hr.

64.

Mogu li donijeti dnevnik HPO u sjedište HPS-a i odmah dobiti značku? To mi se čini sigurnije i brže nego da dnevnik šaljem poštom.

Dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice se ne obrađuje odmah budući da obilazak ne ovjeravaju djelatnici Ureda HPS-a nego Komisija za planinarske putove HPS-a, odnosno administrator HPO-a. Pregled dnevnika HPO-a obuhvaća provjeru jesu li ispunjeni svi uvjeti za izdavanje značke, upis u evidenciju obilaznika, upis podataka u dnevnik, pripremu pisanog priznanja i druge prateće poslove, tako da za obradu treba određeno vrijeme koncentriranog rada. Dnevnik HPO-a zaprimljene u Uredu HPS-a administrator HPO-a obrađuje u najkraćem mogućem roku, a najduže u roku od 30 dana. Nakon obrade dnevnika Ured HPS-a obavješćuje obilaznika te dogovara povrat dnevnika i uručenje priznanja.

65.

Kako se koristi elektronički dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice?

Izvorni način potvrde obilaska kontrolne točke je utiskivanje pripadajućeg žiga u dnevnik obilaznice. Premda se obilazak može potvrditi i fotografijama posjetitelja pokraj prepoznatljivih obilježja kontrolne točke, većina planinara u dnevnik HPO-a rado utiskuje žigove.

Ipak, razvojem digitalnih fotografskih aparata a zatim i pametnih telefona i njihovom uporabom u svakodnevnom životu povećao se broj obilaznika koji žele posjete kontrolnoj točki dokazati i svojom fotografijom pokraj prepoznatljivog obilježja kontrolne točke.

Za razliku od klasične evidencije obilazaka kontrolnih točaka utiskivanjem žiga u papirnate dnevnik, digitalna evidencija posjeta zahtjeva drukčiji tip dnevnika – digitalni dnevnik – u kojem žigove zamjenjuju digitalne fotografije obilaznika uz prepoznatljivi dio kontrolne točke. U cilju omogućavanja ovjere obilaska HPO-a pomoću digitalnih fotografija HPS je u suradnji s entuzijastima s Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2015. uspostavio digitalni dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice.

Dnevnik se nalazi na adresi hpo.hps.hr. Korisnik se najprije treba registrirati a potom može samostalno postavljati svoje fotografije. Nakon što ih administrator pregleda i provjeri da nisu neprikladnog sadržaja, one postaju vidljive u e-Dnevniku. Svakom autoriziranom korisniku omogućeno je pri registraciji izbor želi li da njegov digitalni dnevnik bude javan i svim posjetiteljima portala vidljiv. Na osnovu pregledanih i odobrenih fotografija, sustav automatski generira statistiku obilazaka. Pored informacije o ukupnom broju obiđenih KT i stupnju priznanja, korisnici mogu dobiti informaciju o potrebnom broju obiđenih kontrolnih točaka za svako područje i svom statusu unutar pojedinog područja. U e-Dnevniku se nalazi i karta KT-a HPO-a na kojoj se mogu pregledavati ili pretraživati kontrolne točke. Korisnik ima i mogućnost filtriranja (jednostavni GIS upiti) kontrolnih točaka prema području, nazivu brda ili planine, nazivu KT i nadmorskoj visini. Unutar e-Dnevnika HPO dane su informacije o HPO-u i samim kontrolnim točkama HPO (naziv kontrolne točke, naziv područja kojemu kontrolna točka pripada, naziv gorja na kojoj se pojedina KT nalazi, nadmorska visina). Uz jednostavne GIS upite dana je i mogućnost geolokacije.

66.

Koja je procedura kada se ispune uvjeti za dobivanje značke putem Digitalnog dnevnika Hrvatske planinarske obilaznice?

Digitalni dnevnik HPO-a je dopuna klasičnom »papirnatom« dnevniku HPO-a, namijenjen planinarima koji svoje fotografije s kontrolnih točaka žele dostaviti na taj način. Digitalni dnevnik dostupan je na adresi <https://hpo.hps.hr>.

Kada ispuni uvjete za stjepcanje priznanja, obilaznik koji vodi e-Dnevnik HPO treba u HPS dostaviti na pregled dnevnik HPO-a s popunjenom prvom stranicom na kojoj se nalaze podaci o obilazniku, matičnom planinarskom društvu i fotografija. Po pregledu i ovjeri, obilazniku se šalje dnevnik HPO-a s upisanim podacima o stečenom priznanju, kao i stečeno priznanje.

VODIČKA DJELATNOST

67.

Zašto je završena opća planinarska škola obavezan uvjet za upis u tečaj za vodiče? Imam mnogo planinarskog iskustva i smatram da mi opća planinarska škola uopće ne treba.

Opća planinarska škola pruža širok pregled osnovnih znanja o planinarstvu i planinarenju. Ta znanja predstavljaju kvalitetnu osnovu za usavršavanje u raznim planinarskim djelatnostima. Iako se neupućenom pojedincu može činiti da su sva ta znanja logična sama po sebi ili čak nepotrebna, odnosno da nije potrebno neko učenje o običnom hodanju, u praksi se pokazuje da mnogi planinari ne vladaju dobro osnovnim znanjima i vještinama za sigurno i svrsishodno kretanje i boravak u planinama. Pritom posebno treba imati u vidu da, za razliku od mnogih drugih djelatnosti, planinarenje može biti pogibeljno, pogotovo onome tko ne poznaje opasnosti, ne pridržava se mjera opreza, ne koristi ispravno opremu, nema orijentacijskih vještina, ne planira dobro putovanja u planine i slično. Upravo zato, planinarsko školovanje je potrebno i korisno jer svakome omogućava da na jednostavan način, u relativno kratkom vremenu i u poticajnom okruženju upozna ili utvrdi osnovna znanja o planinarstvu i planinarenju, i još u tome uživa.

Treba imati u vidu i činjenicu da se na tečajima za vodiče i drugim tečajima od polaznika očekuje i podrazumijeva da raspolaže svim osnovnim planinarskim znanjima i vještinama. Pri provođenju tečaja se, međutim, pokazuje da planinari koji crpe znanje i vještine samo iz osobnog iskustva, a ne iz organiziranog školovanja, najčešće nemaju odgovarajuću razinu znanja i vještina potrebnih za vodičko ili drugo usavršavanje. Kvalitetno školovanje je nedvojbeno korisno i upravo zato HPS svojem članstvu nudi kvalitetno razrađene programe školovanja i skrbi o kvaliteti provođenja škola.

Na sličan način moglo bi se postaviti pitanje je li potrebna osnovna škola za upis u srednju školu, ili srednja škola za upis u fakultet, kad ionako svatko može završiti osnovnu odnosno srednju školu, no svakome je jasno da postoji čitav niz razloga zašto je osnovno i srednjoškolsko obrazovanje korisno i obavezno.

68.

Je li stanica planinarskih vodiča dužna skrbiti o svim vodičima na području svojega djelovanja ili samo o svojim članovima?

Stanica planinarskih vodiča dužna je skrbiti o svim vodičima i pripravniciima na području svojega djelovanja. Stanica planinarskih vodiča ne može uvjetovati produženje vodičke licence članstvom u stanici. Naime, stanice vodiča formirane su prvenstveno kao teritorijalne jedinice Vodičke službe HPS-a, a zadaća im je razvijanje vodičke djelatnosti u HPS-u i pomoć vodičima HPS-a. Vodič mora biti član HPS-a. Dakako, poželjno je da vodič bude i član stanice jer mu to omogućava mnogo bolji pristup informacijama, vježbama i usavršavanju.

69.

Gdje mogu nabaviti plavu vodičku majicu?

Vodič dobiva pravo na nošenje vodičke majice kada položi ispit za vodiča A standarda. Jednu majicu vodič dobiva neposredno nakon ispita. Želi li imati više majica, vodič može kupiti još majica po nabavnoj cijeni. Vodičke majice su dostupne u bolje organiziranim stanicama vodiča (npr. SPV Zagreb).

70.

Hoće li netko sankcionirati vodiča koji vodi izlete po terenima više kategorije od one za koju je osposobljen i licenciran?

U želji da ostvare atraktivne ciljeve u planinama, mnogi planinari koji se smatraju dovoljno iskusnima, upuštaju se u vođenje izleta i tura više kategorije od one za koje su osposobljeni putem tečajeva za vodiče. To u nekim slučajevima može biti veoma pogibeljno. Stanice vodiča mogu upozoriti planinarsko društvo u kojem se takve stvari učestalo događaju da vodiči mogu voditi izlete u okviru standarda za koji su osposobljeni, odnosno da ako žele organizirati zahtjevnije ture trebaju svoje članove uputiti na odgovarajuće školovanje u Vodičkoj službi HPS-a, ili angažirati nekog vodiča koji je osposobljen za odgovarajući vodički standard. Uporište za to nalazi se u Pravilniku o organiziranju i vođenju izleta, tura i pohoda u HPS-u.

Treba, međutim, imati na umu da niti stanice vodiča niti Komisija za vodiče nisu represivni aparat, niti imaju nadležnost, niti bi imalo smisla, da nekoga pojedinca ili planinarsku udrugu na bilo koji način sankcioniraju. Stajalište HPS-a je da putem stanica vodiča i sustava školovanja treba pomoći društvima i ljudima u stjecanju znanja i vještina, u osvješćivanju da trebaju voditi računa o sigurnosti na svojim izletima, a ne ih sankcionirati. Zato u iznošenju zapažanja prema onima koji vode izlete izvan svojeg standarda treba biti taktičan i zadržati se samo u okvirima stručnih uputa i savjeta te poticati na školovanje i usavršavanje.

71.

Koji su uvjeti za produženje vodičke licence? Kome trebam poslati vodičku iskaznicu za produženje vodičke licence?

Vodič koji se aktivno bavi vodičkom djelatnošću treba se radi produženja (obnove) licence javiti svojoj matičnoj stanici planinarskih vodiča, koja će mu dati potrebne upute o licenciranju i pomoći u ispunjavanju uvjeta za licenciranje.

Licenciranje vodiča uređeno je dokumentom »Postupak licenciranja vodiča u HPS-u«, koji je dostupan na webu HPS-a.

Postupak licenciranja posebno obuhvaća sljedeća načela:

- Članstvo u bilo kojoj osnovnoj planinarskoj udruzi (društvu ili klubu) je obavezan uvjet za produženje licence. Provjerava se uvidom u člansku iskaznicu.
- Članstvo u stanici vodiča nije obavezan uvjet za licenciranje (ali je dakako poželjno da vodiči djeluju organizirano kao članovi matične stanice vodiča)
- Vodič treba stanici dostaviti obrazac o vođenju iz kojega je vidljiva njegova vodička aktivnost, odnosno barem 10 tura u svojstvu vodiča u protekle tri godine.
- Očekuje se da je vodič u protekle tri godine sudjelovao barem u jednoj vježbi / radionici / edukaciji / obnovi znanja prve pomoći (u organizaciji stanice, planinarskog društva ili bilo kojem drugom organiziranom obliku uvježbavanja vještine prve pomoći)

Vodička iskaznica koju vodič predaje stanici mora biti ispunjena točnim podacima. U slučaju ako je došlo do promjene podataka, potrebno je ispravne podatke označiti u iskaznici ili uz nju, kako bi Komisija za vodiče HPS-a pri ovjeri mogla izdati novu iskaznicu s ažurnim i ispravnim podacima.

Prikupljeni podaci o svim vodičima evidentiraju se u Komisiji za vodiče HPS-a. Popis trenutno licenciranih vodiča dostupan je na webu HPS-a: <http://vodici.hps.hr>. Na webu HPS-a također je dostupan i aktualan adresar stanica planinarskih vodiča.

ZAKONSKA REGULATIVA

72.

Koji zakoni uređuju planinarske djelatnosti u Hrvatskoj? Na koje zakone trebamo najviše obratiti pozornost?

Planinarske djelatnosti u Hrvatskoj uređene su s više zakona i podzakonskih akata. Preporučujemo da se posebno upoznate sa sljedećim zakonima (u zagradi je naznačena grupacija koja bi se svakako trebala upoznati s navedenim zakonom):

- Zakon o udrugama (svi)
- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (osobe ovlaštene za zastupanje udruge, računovođe)
- Zakon o sportu (svi);
- Zakon o sportskoj inspekciji (osobe ovlaštene za zastupanje udruge, osobe koje organiziraju i provode edukaciju);
- Zakon o pružanju usluga u turizmu (osobe ovlaštene za zastupanje udruge, vodiči);
- Zakon o volonterstvu (osobe ovlaštene za zastupanje udruge);
- Zakon o upravljanju državnom imovinom (upravljači planinarskih objekata)
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (upravljači planinarskih objekata);
- Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja (članovi HGSS-a);
- Zakon o zaštiti prirode.

U daljnjem tekstu preneseni su i detaljnije objašnjeni glavni naglasci iz svih navedenih zakona.

Sve članove HPS-a također upućujemo da se upoznaju sa Statutom HPS-a koji vrlo sadržajno i detaljno uređuje brojna pitanja od interesa za planinarsku udruhu u Hrvatskoj.

73.

Što je najvažnije znati o Zakonu o udrugama?

Zakon o udrugama uređuje način osnivanja i djelovanja te članstvo udruga (društva, klubovi, udruženja, savezi), među kojima su i planinarske udruge.

Udrugu čine najmanje tri člana. Mora imati statut, skupštinu ili drugo tijelo s punim ovlastima, osobu odgovornu za zastupanje (predsjednik), adresu, pečat i biti registrirana u uredu opće uprave.

U radu udruge mogu sudjelovati samo njezini članovi. Udruga mora voditi popis članova. Udruga je pravna osoba, a za razliku od trgovačkog društva ili obrta ona može biti samo neprofitna – njezin cilj ne može biti stjecanje materijalne dobiti za svoje članove.

Iznimno, udruga se može baviti gospodarskim djelatnostima koje su upisane u statutu udruge, ali pri tome mora poštovati sva pravila jednako kao i trgovačka društva i obrti koji obavljaju takvu gospodarsku djelatnost.

74.

Što je najvažnije znati o Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija?

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija uređuje način financijskog poslovanja i računovodstvo udruge. Među ostalim, Zakon uređuje da udruge koje ostvaruju do 230.000 kuna prihoda mogu voditi jednostavno knjigovodstvo, a da se za veće iznose i za nove udruge obavezno primjenjuje dvojno knjigovodstvo. Porezna uprava može donijeti rješenje kojim obvezuje udrugu na podnošenje posebnih izvještaja, poslovanje u sustavu PDV-a itd.

Godišnji financijski izvještaj udruge mora se predati u FINA-u u zakonskom roku. Riječ je o zakonskoj obvezi koja se ne smije propustiti, makar udruga nema nikakvog prometa po računu.

75.

Što je najvažnije znati o Zakonu o sportu?

Zakon o sportu uređuje sustav sporta i sportske djelatnosti, stručne poslove u sportu, sportska natjecanja, financiranje sporta, nadzor i ostala pitanja od značaja za sport.

Zakon regulira da se na nacionalnoj razini može osnovati samo jedan sportski savez za jedan sport (npr. HPS za planinarstvo). Nacionalni sportski savez nadležan je za usklađivanje aktivnosti svojih članica, predstavljanje sporta u odgovarajućem međunarodnom sportskom udruženju, registraciju sportaša i njihova statusa, uređivanje prava, obveza i stegovne odgovornosti sportaša i drugih pitanja iz područja svog djelovanja.

Pravne osobe koje obavljaju sportske djelatnosti moraju ispunjavati uvjete prema pravilima odgovarajućega nacionalnoga sportskog saveza.

Sve sportske udruge, pa tako i planinarske, dužne su se upisati se u Registar sportskih djelatnosti, a za stručne poslove – ako se takvi poslovi provode u udruzi – angažirati stručno osposobljenu osobu.

Pitanje angažmana stručno osposobljene osobe za stručne poslove u udruzi detaljnije je objašnjeno u daljnjem tekstu.

76. Što je najvažnije znati o Zakonu o sportskoj inspekciji?

Zakon o sportskoj inspekciji uređuje način provođenja nadzora nad provedbom Zakona o sportu i propisa donesenih na temelju njega, npr.: ima li pravna osoba u sustavu sporta propisane opće akte i jesu li oni usklađeni sa zakonom, obavlja li stručne poslove u sportu osoba koja za to ne ispunjava propisane uvjete, obavlja li se sportska djelatnost u skladu s propisanim tehničkim i zdravstvenim uvjetima, organiziraju li se sportska natjecanja u skladu sa Zakonom o sportu i na temelju njega donesenih propisa.

77. U Zakonu o sportu piše da određene stručne poslove u sportu mogu provoditi stručne osobe osposobljene najmanje na razini trenera prvostupnika. Kako to trebaju biti osposobljene osobe da bi mogle obavljati stručne poslove u planinarstvu? Postoje li treneri planinarstva i što bi oni trebali raditi? Trebamo li se bojati sportske inspekcije ako u planinarskom društvu organiziramo planinarsku školu?

Zakon o sportu sadrži nekoliko odredbi o tome da poduku osnovnim tehnikama sporta, kao i programiranje i provođenje sportske rekreacije, mogu obavljati samo stručne osobe s kineziološkom naobrazbom. U cilju razjašnjenja više pitanja o statusu planinarstva u sustavu sporta, na upit HPS-a Središnji državni ured za šport izdao je 2019. pisano mišljenje o sportskim djelatnostima u planinarstvu. Iz tog mišljenja proizlazi da organiziranje i vođenje izleta, ali niti organiziranje opće planinarske škole i specijalističkih škola

u planinarstvu nisu sportske djelatnosti pa za to ne postoji obveza angažiranja stručnog kadra osposobljenog na način propisan Zakonom o sportu (trenera). Spomenuto mišljenje SDUŠ-a daje čvrsto uporište za nesmetano obavljanje osnovne planinarske djelatnosti organiziranja i provođenja izleta, tura, škola i tečaja koje ostvaruju prema programima HPS-a.

Zakon o sportu nažalost ne prepoznaje određene posebnosti planinarstva, što ponekad izaziva pogrešna tumačenja ili zabrinutost među planinarima. Za razliku od znatne većine drugih sportskih udruga, osnovna djelatnost planinarskih udruga je organiziranje i poduzimanje izleta za svoje članove. Po tome je planinarstvo više nego ijedna druga sportska djelatnost srodno turizmu. Istodobno, planinarstvo je jedini sport u kojemu nema sportskih natjecanja, sportske pripreme, sportskih pravila, trenera, sudaca, publike niti navijača, mjerila za utvrđivanje ili vrednovanje postignutih rezultata niti sportskih borilišta/igrališta. Osim toga, u planinarstvu nema nikakvih specifičnih sportskih pokreta, radnji, zahvata, položaja ili tehnika. Planinarenje se sastoji od običnog hodanja koje svaka fizička osoba sama nauči u ranom djetinjstvu te ne postoji neka dodatna ili specifična tehnika hodanja koja bi se trebala savladavati uz stručnu pomoć kineziologa. Hrvatski planinarski savez redovito ukazuje na navedene posebnosti planinarstva kako bi se posebnosti planinarskog djelovanja uredile na čim bolji i logičniji način.

Udruge članice HPS-a i osobe koje unutar HPS-a i po njegovim programima provode školovanje članova HPS-a ne trebaju biti zabrinute da bi mogle biti kažnjene za svoj volonterski rad u planinarskoj udruzi ako rade odgovorno i u skladu sa zakonom.

78.

Što je najvažnije znati o Zakon o pružanju usluga u turizmu? Pod kojim uvjetima udruga smije organizirati putovanja koja sadrže turističke ili ugostiteljske usluge?

Zakon o pružanju usluga u turizmu uređuje što su to turističke usluge, tko ih smije pružati i pod kojim uvjetima. U fazi izrade tog zakona, HPS je ukazao na nejasnoće i nelogičnosti koje su ranije planinarskim udrugama otežavale organiziranje pojedinih putovanja. Pri donošenju Zakona o pružanju u turizmu 2018. te su primjedbe uvažene te je unesena sljedeća odredba (Članak 68.): »Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na putovanja koja bez svrhe stjecanja dobiti organiziraju: (...) Hrvatski planinarski savez i njegove članice samo za svoje članove i u okviru svoje osnovne djelatnosti.«

Budući da je osnovna djelatnost planinarskih udruga organiziranje planinarskih izleta, a ne turističkih putovanja, treba imati u vidu bitnu razliku između karaktera tih vrsta putovanja:

- Planinarski izlet je planirano kraće putovanje koje uključuje kretanje brdskim, planinskim ili drugim neurbanim terenom, duže od pola sata, na koje se polazi radi odmora ili rekreacije.
- (Turistički) izlet - kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge za potrebe istog putovanja ili odmora, koje se sastoje od prijevoza ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, a traje manje od 24 sata i ne uključuje noćenje. Paket aranžmanom naziva se turističko putovanje koje traje duže od 24 sata i uključuje noćenje.

Zakon o pružanju usluga u turizmu na logičan način priječi da se udruge bave poslom turističkih agencija i organiziraju turistička putovanja mimo pravila turističke struke i općih pravila poslovanja. Udruge koje, unatoč svemu, žele za svoje članove organizirati turistička putovanja, mogu i to činiti, ali tako da za taj posao angažiraju registriranu turističku agenciju. Istodobno, Zakon na kvalitetan način štiti planinarske udruge od prodora komercijalnih interesa, jer člankom 68. izričito omogućuje planinarskim udrugama da nesmetano obavljaju svoju osnovnu djelatnost organiziranja izleta u planine za svoje članove, bez svrhe stjecanja dobiti.

79.

Je li vođenje planinara na planinarski izlet turistička usluga? Želim se profesionalno baviti turističkim vođenjem po planinama, mogu li to raditi s vodičkom iskaznicom HPS-a? Koga i kamo može voditi planinarski vodič HPS-a?

Turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne ili pustolovne aktivnosti mogu pružati samo stručno osposobljene osobe, a način njihova certificiranja za obavljanje poslova u aktivnom i pustolovnom turizmu utvrđuje posebno tijelo pri Zajednici aktivnog i pustolovnog turizma Hrvatske gospodarske komore (HGK).

Krajem 2018. godine Hrvatska gospodarska komora objavila je popis aktivnosti usluga aktivnog i pustolovnog turizma, u kojem su specificirana potrebna uvjerenja i certifikati koje moraju imati pružatelji tih usluga. Na tom mjestu kao važeći certifikati za rad u aktivnom i pustolovnom turizmu priznata su uvjerenja Hrvatskog planinarskog saveza za opće planinarske škole, speleološke škole, tečaja sportskog penjanja i tečaja za vodiče prema standardima usklađenim s UIAA.

Pritom, međutim, ne treba zaboraviti na to da planinarsko vođenje članova planinarske udruge nije turistička usluga. Planinarska udruga ne može prikupljati novac za vođenje niti takav volonterski rad može novčano honorirati (udruga smije pokriti troškove prema uvjetima iz Zakona o volonterstvu). Drugim riječima, planinarski vodič školovan u HPS-u je osposobljen za vođenje ljudi po planinama i ovlašten za vođenje planinara članova HPS-a, ali ne smije to raditi komercijalno unutar planinarske udruge. Istodobno, vodič koji obavlja komercijalnu djelatnost vođenja u planini, ne smije to činiti s vodičkim obilježjima (majicom, amblemom, značkom) Vodičke službe HPS-a.

80.

Smije li turistička agencija organizirati planinarski izlet i mora li za takav izlet angažirati planinarskog vodiča?

Uvjeti za organiziranje turističkih putovanja uređena su Zakonom o pružanju usluga u turizmu. Utvrđivanje jesu li u turističkim agencijama ispunjeni uvjeti za organizaciju putovanja zadaća je organizacija i tijela nadležnih za turističku djelatnost, dok Hrvatski planinarski savez kao nacionalni sportski savez u koji su udružene planinarske udruge nema nikakve nadležnosti niti zadaće vezane za organizaciju ili nadzor turističkih putovanja u turističkim agencijama.

81.

Odnosi li se Zakon o upravljanju državnom imovinom na planinarske objekte?

Zakon o upravljanju državnom imovinom uređuje način upravljanja planinarskim objektima kojima je vlasnik Republika Hrvatska. Zakon uređuje da se državnom imovinom smatra, među ostalim, planinarski dom s pripadajućim zemljištem koje služi redovitoj uporabi nekretnine, izgrađen na zemljištu uknjiženom kao vlasništvo Republike Hrvatske, ako u postupku pretvorbe društvenog vlasništva ili po posebnim propisima vlasništvo nisu stekle druge osobe.

Odnosi vlasnika raznih objekata u planinama i planinarskih udruga, odnosno brojna pitanja oko upravljanja planinarskim objektima, izrazito su složena i ne mogu se na jednostavan način generalno riješiti. Pritom treba imati u vidu da su ti objekti u pravilu izrazito nerentabilni i uglavnom smješteni u teško pristupačnim područjima, pa su često i izvan fokusa

državnih i lokalnih upravnih vlasti. Desetljeća u kojima su planinarske udruge uglavnom samostalno upravljale planinarskim objektima ukazuju da jedino one imaju trajan interes i kapacitet kontinuirano njima upravljati i održavati ih u planinarskoj funkciji.

82. Što je najvažnije znati o Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti?

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti uređuje pružanje ugostiteljskih usluga kao što su prodaja hrane, pića ili usluge smještaja. U nacrtu tog zakona prihvaćen je prijedlog Hrvatskog planinarskog saveza da osim registriranih ugostitelja, HPS i njegove članice također mogu pružati ugostiteljske usluge. Međutim, svaki objekt gdje se pružaju takve usluge mora zadovoljiti minimalno-tehničke uvjete propisane prema vrsti (u ovom slučaju planinarski dom). Oni su razumljivi za objekte dostupne vozilom (svugdje u svijetu takvi se objekti tretiraju kao klasični ugostiteljski objekti), međutim za planinarske objekte udaljene od prometnica, do kojih se može doći jedino planinareći, neki od uvjeta su neprimjenjivi te je HPS zatražio njihovu promjenu.

83. Što je najvažnije znati o Zakonu o volonterstvu?

Zakon o volonterstvu uređuje odnos između volontera (planinarskih vodiča) i organizatora volontiranja (planinarskih udruga). Volonter ne može volontiranje ničime uvjetovati, a pogotovo ne stjecanjem imovine ili novčane nagrade. Zakon dopušta da se volonteru isplate troškovi opreme, edukacije, osiguranja od odgovornosti, putovanja, smještaja, prehrane i drugi troškovi koji nastanu u vezi s volontiranjem – uz uvjet da te troškove potvrdi računom – te džeparac za putovanja koji ne premašuje iznos dnevnica propisanih za državne službenike.

Na primjer, temeljem ovoga zakona, planinarska udruga (organizator volontiranja) može zabraniti rad (volontiranje) vodiču koji to čini mimo pravila struke i Zakona.

84.

Što je najvažnije znati o Zakonu o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja?

Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja uređuje ustroj, djelatnost i financiranje HGSS-a, prava pripadnika u vrijeme intervencije, obveze organizatora i sudionika sportskih, turističkih i drugih aktivnosti.

HGSS je nacionalna, stručna, humanitarna, neprofitna udruga koja obavlja djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku. Ona organizira, unapređuje i obavlja djelatnost spašavanja i zaštite ljudskih života u planinama i na nepristupačnim područjima i u drugim izvanrednim okolnostima.

Zakon daje HGSS-u određene javne ovlasti, među kojima i ovlast zabrane pristupa u blizini mjesta intervencije te uključivanja punoljetne osobe da obavlja pojedine pomoćne poslove tijekom akcije spašavanja.

85.

Što je najvažnije znati o Zakonu o zaštiti prirode?

Zakon o zaštiti prirode regulira način ponašanja čovjeka u prirodi. Zabranjuje branje i trganje cvijeća, paljenje vatre na neuređenim mjestima i druge postupke koji ugrožavaju prirodne vrijednosti.

Na Zakon o zaštiti prirode nadovezuju se i brojni propisi koji također reguliraju način djelovanja čovjeka u okolišu, npr. Zakon o prostornom uređenju, zakoni o nacionalnim parkovima i parkovima prirode i dr.

86.

Smije li se kampirati pokraj planinarskog objekta ili negdje drugdje u planini?

Kampiranje u Republici Hrvatskoj dopušteno je samo na prostorima uređenim za to – u kampovima. U hrvatskim planinama, osim na Velebitu, nema kampova. Pogotovo treba voditi računa o tome da je kampiranje ograničeno i unutar njim redom svih nacionalnih parkova i parkova prirode, pa se u zaštićenim područjima treba posve suzdržati od kampačenja, ili unaprijed od uprave parka zatražiti dopuštenje.

87.

Zašto Hrvatska nema Zakon o planinarstvu ili Zakon o planinarskim putovima?

Nerijetko dio planinara uključenih u rad planinarske udruge negoduje da neka pitanja nisu zakonski regulirana. Međutim, ako nešto nije izričito riješeno zakonom, ne znači da nije pravno uređeno. Naprotiv, mnoga pitanja uređena su podzakonskim aktima koje donose Sabor, Vlada i ministarstva te drugim aktima nižeg ranga, kakve npr. po ovlastima iz Zakona o sportu donosi nacionalni sportski savez. Za brojne propise ni ne postoji potreba da budu uređeni izravno putem zakona, jer se odnose uglavnom na ograničen krug ljudi ili se odnose na specifične djelatnosti koje se bolje mogu sagledati i urediti donošenjem propisa na odgovarajućoj stručnoj razini (a ne nužno na visokoj zakonodavnoj državnoj razini). Dodatno, treba imati u vidu da zakoni gotovo uvijek donose povećane obveze i odgovornosti za one na koje se odnose, odnosno da reguliranje nekih pitanja na razini Zakona može imati neželjene učinke odnosno nova nepotrebna opterećenja za planinarske udruge.

Dio negodovanja protiv propisa proistječe iz sklonosti nekih ljudi da zagovaraju promjenu propisa kako bi im se omogućilo ono što njima odgovara, a ukine ono što im ne odgovara. Dakako, u propisima uvijek ima boljih ili manje dobrih rješenja, no zagovarajući određene promjene ili negodujući protiv propisa ili pojedinih njihovih odredbi i njihove uloge u planinarstvu ne treba zaboraviti da propisi uglavnom ograničavaju rad protivan pravilima struke, nestručan rad, rad bez odgovornosti, rad »na crno« i druge nepoželjne oblike djelovanja, ali i da istodobno dozvoljavaju i omogućavaju obavljanje svih planinarskih djelatnosti, uređujući način kako što treba raditi.

88.

Zašto HPS ne utječe na ministarstva da se propisi koji su nepovoljni za planinare promijene?

HPS proaktivno potiče i traži da se nelogične, nedorečene, nepovoljne, neprovedive ili za planinarstvo štetne odredbe u zakonima i podzakonskim aktima promijene te ustrajno nudi i zagovara svrsishodnija rješenja za razvoj planinarske djelatnosti. Istodobno se na raznim razinama pomaže pojedinačnim planinarskim udrugama u rješavanju njihovih poteškoća u primjeni ili tumačenju određenih zakonskih odredbi. Pa ipak, često zbog kompleksnosti zakonodavnog okvira i tromosti cijeloga sustava jednostavno nije moguće u kratkom vremenu postići sve ono što bismo željeli za boljitak naše planinarske djelatnosti.

Promjene zakonskih akata ne uspijevaju često izboriti niti velike političke stranke ili grupacije, a još manje raznovrsne udruge. I unatoč takvim okolnostima, HPS je u proteklim godinama uspio izboriti bolja rješenja u više zakona vezanih uz planinarstvo (npr. Zakon o pružanju usluga u turizmu, Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti) i u raznim podzakonskim aktima, a za brojna pitanja od interesa za planinarstvo pribaviti od nadležnih ministarstava zadovoljavajuća pravna tumačenja ili im objasniti neprovedivost pojedinih odredbi. HPS će i dalje činiti sve da unaprijedi uvjete za razvoj planinarstva u Hrvatskoj.

RAZNO

89. **Želio bih se početi baviti planinarenjem. Gdje i kako je najbolje započeti? Kome da se javim?**

Planinarsko znanje, vještina i iskustvo stječu se postupno. Zato je najbolje započeti s lakšim izletima u bliže i pristupačne planine. Svim zainteresiranima preporučujemo učlanjenje u neko planinarsko društvo ili klub i sudjelovanje na organiziranim planinarskim izletima i turama. Popis svih udruga članica HPS-a s adresama, kontaktima i uputama za učlanjenje dostupan je na webu HPS-a. Planinarske udruge rado primaju nove članove i pomažu u stjecanju iskustva.

Mnoge planinarske udruge organiziraju opće planinarske škole, najčešće u proljetnom ili jesenskom terminu. Planinarske škole omogućuju stjecanje osnovnih znanja i vještina po prilagođenom i razrađenom programu. Zainteresirane također upućujemo na korištenje planinarskih udžbenika, priručnika i druge pisane literature.

90. **Je li planinarstvo sport?**

U organizacijskom smislu planinarstvo jest sport, i to jedan od sportova s najdužom i najbogatijom tradicijom. Međunarodna klasifikacija sporta (SportAccord) obuhvaća planinarstvo i prateće discipline, a okvir za planinarsko djelovanje u našoj zemlji nalazi se u Zakonu o sportu. Sve planinarske udruge u Hrvatskoj registriraju se kao sportske udruge. Širi odgovor na pitanje je li planinarstvo sport nalazi se na uvodnim stranicama Planinarskog udžbenika, tiskanog u izdanju HPS-a. Mnogi planinari smatraju da planinarstvo nije sport, budući da njemu nema natjecanja, a nadmetanje i dokazivanje snage i spretnosti suprotno je zdravom poimanju planinarstva. Međutim, iako ne sadrži sportsko nadmetanje, planinarstvo ima brojna sportska obilježja i dodirne točke s drugim sportovima. Ono ima učinak na zdravlje, a od čovjeka traži dobru tjelesnu aktivnost, tjelesnu spremnost, izdržljivost, samodisciplinu, timski rad, pa i ovladavanje posebnim vještinama.

91.

Je li planinarstvo oblik turizma?

Turizmom se, u širem smislu, smatra svako putovanje kojemu nije cilj obavljanje neke gospodarske djelatnosti. Planinarstvo po svojoj prirodi obuhvaća putovanja bez materijalnog cilja, no mnogi planinari na izletima u planine ne osjećaju se kao turisti jer se kreću izvan uobičajenih turističkih ruta. Pa ipak, mnoga planinarska putovanja imaju obilježja turističkih putovanja, pa se planinarstvo uvjetno može smatrati oblikom turizma. S gledišta pružatelja smještajnih i ugostiteljskih usluga, planinari jesu turisti.

Pa ipak, za razliku od klasičnih oblika turizma, planinarenje iziskuje određeno znanje i vještinu, a vremenom i s iskustvom donosi i potrebu za novom edukacijom. Za oblik turizma koji sadrži tjelesnu aktivnost i boravak u prirodi često se rabi pojam aktivni turizam.

92.

Što je to visokogorstvo / visokogorsko planinarenje?

U zemljama na prostoru bivše Jugoslavije posljednjih desetljeća u upotrebu je ušao pojam »visokogorstvo«, premda malotko može objasniti što se on zapravo podrazumijeva. Naime, taj pojam u drugim jezicima i planinarskim savezima većine europskih zemalja ne postoji jer planinarenje podrazumijeva i kretanje po standardnim putovima u visokim predjelima Alpa.

Po definiciji, visokogorje čine planine više od 3000 ili, po nekim izvorima, više od 3500 metara. Nezavisno o nadmorskoj visini, kretanje pri kojem se povremeno i djelomično treba koristiti penjačkim vještinama često se u govoru naziva visokogorsko planinarenje. Tu se često ubrajaju alpski usponi po uobičajenim rutama. Za kretanje u takvim planinama, gdje se već osjeća smanjena količina kisika, gdje je tlo nerijetko pokriveno vječnim snijegom i ledom, gdje je potrebno priječiti ledenjake i izbjegavati ledenjačke pukotine, koristiti se odgovarajućom opremom i osiguravati se pomoću užadi, potrebna su odgovarajuća znanja i vještine koje će na takvom će terenu čovjeku poslužiti da sigurno savlada izazove na putu, po čemu je takvo kretanje blisko alpinizmu. Osnovna razlika dakle nije u nadmorskoj visini po kojoj se tko kreće nego u načinu pristupa: planinar »visokogorac« će na vrh ići po uobičajenoj ugaženoj ruti, dok će se alpinist kretati i po neuređenom terenu (alpinističkim smjerom), uz primjenu planinarskih i penjačkih znanja vještina.

Ta razlika, međutim, u sebi skriva i jednu opasnu zamku: svaki boravak i kretanje u visokogorju zahtijevaju visoku razinu znanja i vještina i iskustva, što mnogi planinari »visokogorci« zanemaruju, nesvjesni da se odlaskom u visoke planine izlažu opasnostima kojima

nisu dorađali. Sva znanja i vještine koje su potrebne za siguran boravak i kretanje u visokim planinama sastavni su dio alpinizma i uče se u alpinističkim školama. Drugim riječima, onaj tko dakle želi imati znanja i vještine koje mu omogućuju da se kreće po svim tipovima terena, ta znanja treba potražiti u alpinističkoj školi. Ljetne alpinističke škole sadrže više penjačke tehnike, a zimske alpinističke škole upravo specifična znanja potrebna za sigurno kretanje i boravak u visokom gorju. Budući da je riječ i o potencijalno pogibeljnim radnjama, nužno je da takvo znanje prenose instruktori koji raspolažu visokom razinom alpinističkog znanja i iskustva.

Činjenica je da u Hrvatskoj nema mnogo žarišta alpinizma, no glavni razlog za to je geografska činjenica da Hrvatska nema visokih planina. Kod nas se zbog toga danas pod pojmom »alpinizam« uglavnom podrazumijevaju samo aktivnosti koje se odnose na penjanje, pa ljudi često za penjače kažu da su to »alpinisti«, premda većina njih nikada ne posjećuje Alpe, već uživaju u penjačkim podvizima na lako pristupačnim stijenama. Kao posljedica toga, ljudi koji se žele uspinjati na malo »ozbiljnije« vrhove u Alpama, logično, traže način kako steći znanja koja će im omogućiti takve podvige u visokom gorju. Zato se pod imenom visokogorskih tečajeva počeo javljati oblik školovanja koji je odgovor na takvu potražnju. Međutim, u praksi se događa da putem takvih tečajeva planinari koji nemaju odgovarajuću planinarsku niti alpinističku naobrazbu podučavaju druge ljude tipičnim alpinističkim tehnikama. To može biti opasno jer neupućenim polaznicima pruža dojam da su savladali sve što im treba za kretanje i boravak u visokogorju, a u stvarnosti to baš i nije tako. Razni tečajevi »visokogorstva« su u pravilu nedovoljno temeljito organizirani i realizirani da bi polaznici doista stekli znanje potrebno za opasne situacije u visokogorju. Na primjer, kočenje cepinom ili izvlačenje stradalog partnera iz ledenjačke pukotine ne može se naučiti u jednom ili dva vikenda na snijegu već su potrebni mjeseci vježbe i postupnog sazrijevanja i uvježbavanja. Upravo zato trebalo bi biti razumljivo da obuku za visokogorje treba provoditi u okvirima alpinističkih škola, budući da su alpinističke škole najbolji i zapravo jedini pravi način za stjecanje vještina potrebnih u visokom gorju. Uostalom, naš prvi alpinistički priručnik izdan 1952. godine zvao se upravo »Kroz visoke gore«, sugerirajući da je upravo visokogorje prirodni prostor u kojem se alpinisti kreću. S druge strane, i sam naziv »alpinizam« u svojem korijenu upućuje da je to kretanje po terenima kakvi postoje u Alpama.

93.

Je li kretanje po zahtjevnom putu planinarenje ili penjanje? Gdje je granica planinarenja i penjanja?

Premda se planinarenjem smatra kretanje bez korištenja ruku za napredovanje, nemoguće je čvrsto razgraničiti gdje prestaje planinarenje, a počinje penjanje. Ponekad se i pri planinarenju treba radi osjećaja sigurnosti osloniti ili primiti rukom o stijenu, stablo ili drugo hvatište ili se koristiti užetom, no takvo kretanje mnogi još neće smatrati penjanjem. Penjačkim se usponom najčešće smatra onaj na kojemu je penjačka vještina potrebna na većem dijelu uspona, a nije obilježen kao planinarski put.

94.

Koja je razlika između penjača i alpinista? Zar to nije jedno te isto?

Pojmove sportsko penjanje i alpinizam mnogi pogrešno smatraju sinonimom za penjanje, ne zapažajući da su sportsko penjanje i alpinizam djelatnosti, a penjanje vještina. Te djelatnosti obuhvaćaju mnogo više od korištenja nogu i ruku i odgovarajuće opreme za napredovanje i osiguranje na strmim terenima.

Sportsko penjanje je natjecateljski sport i način penjanja u kojem penjač za napredovanje u stijeni koristi snagu, izdržljivost svog tijela i poznavanje vještine (tehlike) penjanja, dok mu tehnička sredstva služe isključivo za osiguranje od pada. U sportskom penjanju penjač savladava stijene penjanjem prema zadanim sportskim pravilima po smjerovima opremljenim tako da omogućavaju sigurno penjanje (kontrolirani sigurnosni uvjeti).

Alpinizam je sveukupno kulturno, estetsko, etičko i sportsko djelovanje u planinama. Ta djelatnost obuhvaća kombinirano korištenje planinarskih i penjačkih vještina (slobodno/tehničko – u suhoj stijeni, u snijegu, po zaleđenoj podlozi, u ledu i sl.) i penjačke opreme, ali i sve druge vještine, tjelesne i psihičke izazove i rizike povezane s kretanjem na nepristupačnim terenima i boravkom u planinama. Etika alpinizma podrazumijeva da penjač sam postavlja osiguranja pri usponu, što u kombinaciji s logistikom uspona, promišljanjem o pristupima i silazima, vremenskim uvjetima, raznovrsnim opasnostima i drugim izazovima čini alpinistički uspon izrazito zahtjevnim.

Osnovna razlika između sportskog penjanja i alpinizma ogleda se u ciljevima tih djelatnosti i veličini opasnosti. Dok je u alpinizmu cilj planinareći i kombinirano koristeći penjačke vještine savladavati tjelesne i psihičke izazove i rizike povezane s kretanjem na nepristupačnim i opasnim terenima u planini, u sportskom penjanju cilj je čim uspješnije savladati

samo stijenu. Drugim riječima, neki se ljudi penjanjem bave radi rekreacije i sportskih motiva, a neki zato što su im penjačke vještine potrebne za poduzimanje složenih uspona i savladavanje raznovrsnih izazova u raznim godišnjim dobima na vrlo zahtjevnim planinskim terenima.

Sadržaj i smisao sportskog penjanja je razvijanje sposobnosti za savladavanje teških detalja, a ne uspinjanje na vrhove u nekom planinskom masivu ili na prirodne stijene u planini. S druge strane, pri alpinističkom usponu, penjačko savladavanje stijene ili drugog teškog terena tek je jedna dionica puta prema željenom odredištu u planini, ali ne i glavni cilj. Alpinist je čovjek sa znanjem, vještinama i iskustvima potrebnim za kretanje uz uporabu raznovrsnih planinarskih i penjačkih vještina i opreme u visokim planinama.

95.

Postoji li neka tablica za ocjenjivanje težine izleta ili uspona?

Ljestvicu za ocjenjivanje težine izleta sa stupnjevima težine (T1 nezahtjevno, T2 manje zahtjevno, T3 zahtjevno, T4 vrlo zahtjevno) i zahtjevnosti (K1 lagano, K2 otežano, K3 teško, K4 izrazito teško) uveli su samoinicijativno članovi nekih planinarskih društava u svoje programe. Službeno usvajanje na razini HPS-a nikad se nije razmatralo niti je ona uključena u bilo koji HPS-ov dokument. Razlog je taj što takva klasifikacija nema mnogo smisla, budući da ne uvažava tip terena, vještine koje je potrebno upotrijebiti, niti uvjete i okolnosti koje bitno utječu na težinu i zahtjevnost izleta. Na primjer, nešto je u ljetnim uvjetima lagano, u zimskim može biti ekstremno teško. Vrijedi i obratno: neki ljetni uspon po nesnosnoj vrućini može biti izrazito težak, dok je u proljeće ili jesen sasvim lagan. No, ako padne kiša i teren postane sklizak, izlet odmah može postati opasno zahtjevan. Slično tako, izlet iz Starigrada Paklenice na Sveto brdo (8 sati hoda) je po ovoj klasifikaciji težak ako se izvodi u jednom danu, ali je lagan ako se izvodi u dva dana - premda planinar treba u oba slučaja savladati istu visinsku razliku od 1700 metara, istu stazu, nositi jednako opreme itd. Čak štoviše, moglo bi se reći da osoba koja ide na dva dana mora nositi teži ruksak, pa joj je izlet dakle fizički teži, premda bi kategorizacija rekla da je izlet lakši. Može se dati još primjera koji ukazuju da takva klasifikacija izleta i zahtjevnosti »ne drži vodu«. Međunarodna planinarska asocijacija UIAA ne koristi nikakvu klasifikaciju zahtjevnosti izleta, ali koristi klasifikaciju načina kretanja po terenu i uvjeta na terenu. Prema njima, postoji osam kategorija/tehnika kretanja po planini: ljetno planinarenje, zimsko planinarenje, sportsko penjanje, stijensko penjanje, ledno penjanje, alpinizam, planinsko skijanje

i kanjoning). Takva klasifikacija puno bolje opisuje kakve vještine treba posjedovati osoba koje se upućuje na određeni izlet ili turu. Vodička služba HPS-a u svojem radu prihvatila je i primijenila takvu UIAA klasifikaciju načina kretanja i uvjeta na terenu jer je ona veoma praktična i logična. Za zahtjevnost putova također postoji ljestvica od 5 stupnjeva, koje opisuju zahtjevnost određenog planinarskog puta, ali ne i zahtjevnost izleta.

96.

Koja je razlika između osiguranog puta i ferate? Je li to isto? Je li Žoharov put na Okiću ferata?

U posljednje vrijeme naziv *ferata* udomaćio se u planinarskoj komunikaciji i pomalo istisnuo iz upotrebe tradicionalne nazive koji za takve putove postoje već desetljećima, a to su nazivi *klinčani put* i *osigurani put*. Naziv ima korijene u talijanskom jeziku, gdje se putovi osigurani željeznom (a zapravo čeličnom) užadi učestalo nazivaju *via feratta*. Postoje, međutim, male razlike u značenju - naime, put može biti osiguran i nekim drugim sredstvom (na primjer brodskim užetom, kao na putu prema vrhu Kleka, ili telefonskim kablom kao npr. na Strahinjčici dio puta preko Jelenskih pećina). Dakle, put može biti *osigurani put*, a da nije *ferata*. Postoji i suprotna situacija, kao što je npr. viseći most gdje osoba hoda po žici odnosno po metalnoj konstrukciji. Učestalo se takve konstrukcije naziva *feratama*, no može se postaviti pitanje je li to uopće *planinarski put* odnosno *osigurani planinarski put / ferata*. Ili još dalje: može li se svaka željezna/čelična konstrukcija po kojoj se hoda s osiguranjem («*ipsilonom*») nazvati *planinarskim putom* i može li se nazvati *feratom*. Međunarodna planinarska i penjačka asocijacija UIAA, a ni planinarski savezi u pravilu ne podupiru otvaranje *ferata / osiguranih putova* koji su sami sebi svrha - onih kojima je cilj samo adrenalinski doživljaj a ne i sigurniji ili jednostavniji dolazak na neko mjesto u planini koje je nedostupno ili teško dostupno bez sajli i klinova. Često puta, naime, takve metalne konstrukcije u planini nagrđuju planinu a ne doprinose sigurnosti kretanja, nego baš naprotiv izazivaju ljude da se upuste u nesiguran podvig za koji možda i nisu dovoljno spremni i opremljeni.

Ne postoji pravilnik ili neka knjiga standarda o *feratama* niti je propisana neka posebna obveza osnivača planinarskog puta o označavanju i/ili kategoriziranju zahtjevnih planinarskih putova. Pravila za postavljanje osiguranja i obilježavanje (svih vrsta) planinarskih putova, međutim, temeljito su opisana u priručniku »Planinarski putovi« autora Zdenka

Kristijana, a nešto sažetije u »Planinarskom udžbeniku« Alana Čaplar (obje knjige u izdanju HPS-a). Ta pravila primjenjuju se na sve planinarske putove u Hrvatskoj, a temeljem toga vodi se i Registar planinarskih putova na webu HPS-a.

Postoji nekoliko ljestvica za ocjenjivanje zahtjevnosti planinarskih putova (ne nužno za ocjenjivanje ferata!). Tradicionalna slovenska ljestvica ima tri stupnja (lahka, zahtevna, zelo zahtevna pot). Mnogo praktičnije su suvremenije ljestvice od pet ili šest stupnjeva (talijanska, austrijska). U ljestvici od 5 stupnjeva, kategorije su: A lagani, B umjereno zahtjevni, C zahtjevni, D vrlo zahtjevni, E ekstremno zahtjevni). Put se ocjenjuje prema najzahtjevnijem detalju, pa se prema tome npr. Žoharov klinčani put na Okiću kategorizira kao C zahtjevni put, zbog zahtjevnog ulaza na put. U gornjem dijelu, Žoharov klinčani put je B - umjereno zahtjevan. Granica između B i C je u mogućnosti mimoilaženja - ako se dvije osobe mogu mimoići na zahtjevnom detalju onda je to umjereno zahtjevan put (B), a ako mogućnost mimoilaženja ne postoji - to je C. Naime, u slučaju da osoba na takvom detalju zapne mora se primijeniti penjačka vještina i oprema za rješavanje takve situacije, a to je onda znatno zahtjevnije nego na umjereno zahtjevnom putu (B). Na početnom dijelu Žoharova puta postoji i opasnost od pada s visine, tako da nema dvojbe o toj ocjeni.

97.

Zašto planinari nemaju besplatan ulaz u nacionalne parkove?

Za posjećivanje nacionalnih parkova i nekih parkova prirode u Hrvatskoj naplaćuje se ulaznica. Tako ostvaren prihod služi kao potpora za pokriće troškova uređenja posjetiteljske infrastrukture i ponudu sadržaja u parku. Cijene ulaznica po kategorijama utvrđuju upravna vijeća javnih ustanova za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode. Svaki posjetitelj ili organizator posjeta koji ulazi u nacionalni park ili park prirode dužan je kupiti ulaznicu, predočiti je na zahtjev službene osobe i zadržati je do izlaska iz parka. Imajući u vidu značaj planinara kao glavne grupacije posjetitelja, a i dugogodišnju ustrajnu skrb planinara o uređenju planinarske infrastrukture, planinski nacionalni parkovi (NP Risnjak, NP Paklenica, NP Sjeverni Velebit) i parkovi prirode koji naplaćuju ulaznice (PP Biokovo), organiziranim grupama i individualnim planinarima uz predočenje članske iskaznice HPS-a odobravaju značajne popuste na cijenu ulaznica. Sve informacije o cijenama i popustima za članove HPS-a mogu se pronaći na web stranicama parkova i u kontaktu s djelatnicima parkova.

98.

Imam neke prijedloge za rad određene komisije HPS-a. Kako se mogu uključiti u rad komisije?

Sastav komisija HPS i način njihova djelovanja uređen je pravilnikom svake komisije. Model rada nije za sve komisije isti, upravo uvažavajući razlike između komisija prema njihovom sadržaju i organizaciji rada.

Ako imate neki konkretan prijedlog možete ga posredstvom svoje udruge, putem elektroničke pošte ili pismom uputiti određenoj komisiji. Ako se želite neposredno uključiti u rad neke komisije i izvršenje njenih zadaća možete se s takvim prijedlogom posredstvom svoje planinarske udruge obratiti pročelniku komisije. Ovisno o kvaliteti Vaših inicijativa, ranijim rezultatima, potrebama za izvršenjem određenih poslova unutar komisije, uvjetima iz pravilnika komisije i drugim okolnostima, pročelnici u pravilu rado prihvaćaju operativnu pomoć novih članova koji su se spremni uključiti u rad komisije. Ključno za razumijevanje je da glavna zadaća članova ili suradnika komisije nije raspravljanje na sastancima, iznošenje osobnih mišljenja ili zastupanje interesa svojeg planinarskog društva, nego organizirani rad na izvršenju zadaća od interesa za cijelu planinarsku udругu, zadanih Statutom HPS-a, pravilnikom komisije te odlukama Skupštine, Izvršnog odbora i stručnim odlukama same komisije. Upravo zbog toga rad unutar komisija nacionalnog saveza je istodobno velika čast i odgovornost.

99.

Zašto HPS ne obilježava Međunarodni dan planinara 7. ožujka?

Na hrvatskom internetu 7. ožujka učestalo se počeo navoditi kao »međunarodni dan planinara«. Dakako, lijepo je kad se nešto slavi i obilježava, pa je postupno širi krug planinara i planinarskih udruuga prihvatio tu informaciju i počeo ju prenositi i širiti na svojim mrežnim stranicama, društvenim mrežama i na druge načine.

Međutim, unatoč istraživanjima i nastojanjima da dođemo do informacija koje bi zanimale planinarske udruge članice HPS-a i planinare, HPS nije uspio utvrditi što se zapravo obilježava, tko je i zašto baš 7. ožujka dan proglasio danom planinara, i još k tome međunarodnim, kako to da planinari u susjednim zemljama niti u međunarodnim planinarskim asocijacijama za taj dan nikad nisu čuli, i po čemu je dan za koji zna samo javnost u jednoj zemlji »međunarodni«.

Sva prikupljena saznanja ukazuju da je 7. ožujka za planinare dan kao i svaki drugi. Naime, svakoga bi trebalo začuditi da se taj »međunarodni« dan ne obilježava nigdje u inozemstvu, niti postoji ikakva informacija o tome tko je uopće taj dan (i zašto baš taj dan!?) proglasio danom planinara. Dovoljno je samo u internetsku tražilicu upisati engleski prijevod pojma »međunarodni dan planinara« da bi se utvrdilo da nikakav svjetski niti međunarodni dan posvećen planinarima – jednostavno ne postoji. O obilježavanju nekog takvog dana nikad nije bilo ni riječi na skupštinama krovne međunarodne planinarske asocijacije – UIAA, a niti na sastancima drugih međunarodnih planinarskih organizacija. HPS je redovito prisutan i uključen u rad svjetskih, europskih i regionalnih planinarskih asocijacija i informacija takve vrste zasigurno bi brzo i lako došla do hrvatskih planinara. Međutim, ne samo da nijedna od tih organizacija nije proglasila neki međunarodni dan planinara, nego o njemu ništa ni ne zna.

Najstariji dostupni internetski zapis u kojem se spominje »međunarodni dan planinara« objavljen je 30. 9. 2004. na portalu »preputise.com« gdje se kao izvor navode druga dva portala – »Laudato« i »Culmen«, međutim oni nemaju nikakvih veza s planinarima niti ih uopće spominju. Taj se zapis kasnije (uglavnom od 2009.), bez navođenja izvora, dalje samo prenosi i umnožava na drugim mrežnim stranicama. Zahvaljujući rastu popularnosti društvenih mreža, broj objavljenih vijesti značajno je porastao 2016. i 2018. U takvim okolnostima, vijest o tome da se 7. ožujka obilježava kao dan planinara svake se godine početkom ožujka nekritički širi putem društvenih mreža, od usta do usta, od planinara do planinara.

Treba podsjetiti da postoji svjetski dan koji planinari širom svijeta, pa tako i hrvatski planinari, već godinama obilježavaju. To je Svjetski dan planina 11. prosinca, proglašen 2002. odlukom Generalne skupštine Ujedinjenih naroda. Također, treba reći da svaka zemlja koja ima planinarsku udrugu, ima i svoj nacionalni planinarski dan. U Hrvatskoj, kao i u većini drugih zemalja, on nije vezan uz neki fiksni datum nego se svake godine obilježava u terminu koji dogovorom utvrđuju planinarska udruga – domaćin i Hrvatski planinarski savez. Na Dane hrvatskih planinara povremeno dolaze i planinari iz drugih zemalja, pa se taj događaj može smatrati međunarodnim, no i opet to nije dovoljna osnova da bi se Dani hrvatskih planinara smatrali »međunarodnim danom planinara«.

Po svemu sudeći, 7. ožujka nije nikakav međunarodni dan planinara, nego dan kao i svaki drugi. Riječ je najvjerojatnije o nepouzdanjoj i netočnoj informaciji koja se širi suvremenim komunikacijskim kanalima premda za to nema nikakvog uporišta.

100

Pročitao sam sve ali nisam našao odgovore na sva svoja pitanja. Kome se mogu obratiti?

Ured HPS-a stoji na raspolaganju za odgovore na sva pitanja o planinarenju i planinarstvu. Obratite se putem elektroničke pošte, telefonom ili pismom.

